डुङ्गेश्वर गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

डाँडापराजुल, दैलेख

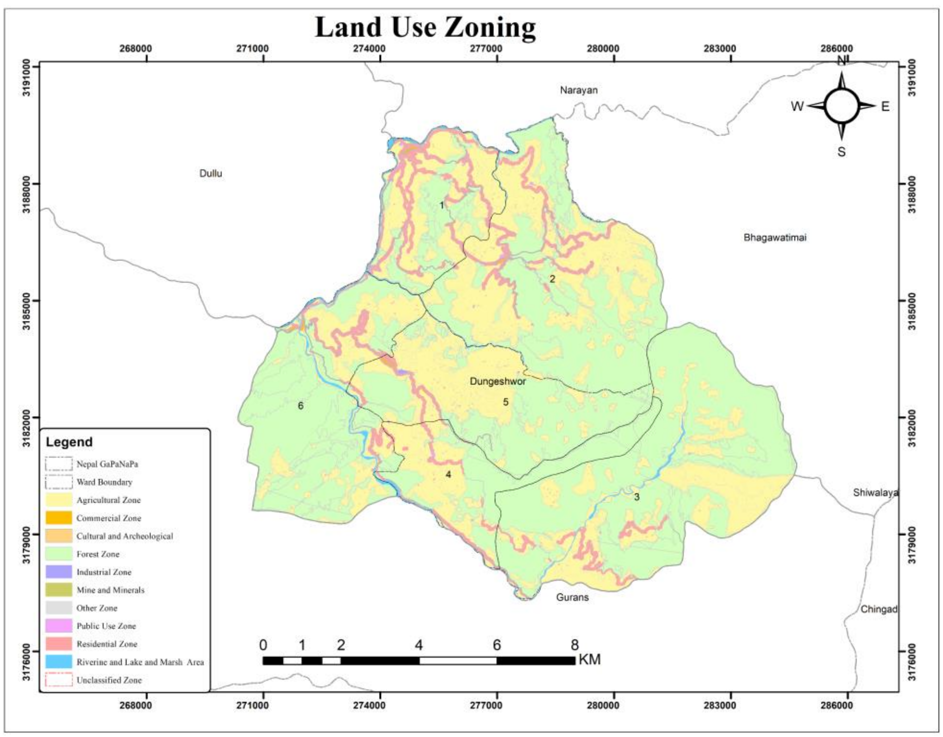

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग वर्गीकरण योजना २०८१, डाँडापराजुल, दैलेख

विषय सुची

परिच्छेद १ः पृष्ठभूमि ५

१.१ भू-उपयोग वर्गीकरण योजना अद्यावधिक कार्यक्रमको महत्त्व ५

१.२ भू-उपयोग वर्गीकरण योजना अद्यावधिक कार्यक्रमको उद्धेश्य ६

१. ३ भू-उपयोग ऐन २०७६ .... ६

१.४ भू-उपयोग अद्यावधिकको महत्त्व ११

परिच्छेद २ः परिचय १२

२.१ परिचय १२

२.२ भौगोलिक अवस्थिती १२

२.२.१ अवस्थिति १३

२. ३ जातजाती १३

२.४ वन र जैविक विविधता १४

२.५ वातावरण १४

२.६ जनसङ्ख्या वितरण र घनत्व १५

२.७ साक्षरता स्थिति १७

परिच्छेद ३ः वर्तमान भूउपयोग अवस्था १९

३. १ आर्थिक स्थिति २०

३. १. १ कृषि अवस्था २०

३. १. २ फसल जानकारी २१

३. १. ३ वन क्षेत्र कभरेज २१

३. १. ४ आवासीय क्षेत्र २१

३.१.५ व्यापारिक २२

३. १. ६ सार्वजनिक सेवा क्षेत्र २२

३.१.७ नदी र ताल क्षेत्र.. २२
३.१.८ अन्य २३
३.१.९ कृषि क्षेत्र.. २३
३.२ पूर्वाधार र सेवाहरू.. २३
३.२.१ सडक २३
३.२.२ स्वास्थ्य.. २३
३.२.३ पिउने पानी २४
३.२.४ बिजुली र उर्जा.. २५
३.२.५ सञ्चार २६
३.३ सम्पदा, संस्कृति र पर्यटन.. २६
३.३.१ सम्पदा.. २६
३.३.२ संस्कृति.. २६
३.३.३ पर्यटन.. २६
परिच्छेद ४ : कार्यविधि.. २८
४.१ सन्दर्भ सामाग्रीको अध्ययन.. २८
४.२ प्रारम्भिक कार्यशाला.. २८
४.३ वडागत कार्यशाला तथा तथ्याङ्क सङ्कलन.. २८
४.४ सङ्कलित तथ्याङ्कको विश्लेषण तथा भू-उपयोग वर्गीकरण.. २९
४.५ प्रतिवेदनको अन्तिम प्रस्तुति २९
परिच्छेद ५ : अद्यावधिक पश्चात भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण.. ३०
परिच्छेद ६ : निष्कर्ष.. ३४
अनुसूची : २.. ४५
अनुसूची : ४.. ५३
(माईन्युट्स).. ५३

तालिकाहरु

तालिका नं. १ : जातजातिका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण (प्रतिशत) १३
तालिका नं. २ : डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको घरधुरी,जनसङ्ख्या,औषत परिवार सङ्ख्या तथा जनघनत्व वितरण १५
तालिका नं. ३ : उमेर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण.. १६
तालिका नं. ४ : साक्षरता विवरण सम्बन्धी विवरण १७
तालिका नं. ५ : वर्तमान भूउपयोगको प्रकार, त्यसले ओगटेको क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि) र प्रतिशत १९
तालिका नं. ६ : आवासीय क्षेत्र सम्बन्धी विवरण... २२
तालिका नं. ७ : वाणिज्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण २२
तालिका नं. ८ : सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र सम्बन्धी विवरण २२
तालिका नं. ९ : नदी र ताल र मार्स क्षेत्र सम्बन्धी विवरण.. २२
तालिका नं. १० : औद्योगिक क्षेत्र सम्बन्धी विवरण... २३
तालिका नं. ११ : कृषि क्षेत्र सम्बन्धी विवरण... २३
तालिका नं. १२ : वडा अनुसार स्वास्थ्य संस्थाको जानकारी... २४
तालिका नं. १३: पिउने पानीको मुख्य स्रोतको विवरण... २५
तालिका नं. १४ : बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगका आधारमा घरधुरी विवरण....................................... २५
तालिका नं. १५ : सांस्कृतिक, पर्यटकीय सम्पदाहरू २६
तालिका नं. १६ : अद्यावधिक भू-उपयोग वर्गीकरणको अवस्था, क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि) र प्रतिशत................ ३०
तालिका नं. १७ : वर्तमान भू-उपयोग र सम्भावित भू-उपयोग वर्गीकरण सम्बन्धी विवरण ३२
तालिका नं. १८ : भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण पश्चात भूउपयोग क्षेत्र वर्ग कि.मि वडागत विवरण ३३

चित्रहरु

चित्र १. जात/जाति सम्बन्धी विवरण
चित्र २. जनसङ्ख्या विवरण
चित्र ३. साक्षरता सम्बन्धी विवरण

चित्र ४. नापी विभागबाट प्राप्त भूउपयोग क्षेत्रको विवरण
चित्र ५. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्रको विवरण
चित्र ६. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा १
चित्र ७. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा २
चित्र ८. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ३
चित्र ९. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ४
चित्र १०. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ५
चित्र ११. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ६

परिच्छेद १ः पृष्ठभूमि

भूमिको गुण क्षमता र वनावटको आधारमा त्यसका समूचित उपयोगका लागि नेपाल सरकारले विगत लामो समयदेखि भूउपयोग सम्बन्धी नीति नियम तथा कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आइरहेको छ । यस्ता समग्र भूउपयोग कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य भनेको जमिनको भौगोलिक स्वरुप, बनौट, गुण, र क्षमताका आधारमा जमिनलाई वर्गीकरण गरी सो अनुरुप भूउपयोग नक्सा तथा तथ्याङ्क तयार गर्ने हो । नेपालको संविधान २०७२ ले "राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व" अन्तर्गत धारा ५१ ङ (३) मा किसानको हक हित संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्दै कृषिको उत्पादन, तथा उत्पादकत्व बढाउन भूउपयोग नीतिको अवलम्बन गरी भूमिको व्यवस्थापन र कृषिको व्यवसायीकरण, औद्योगीकरण, विविधीकरण, र आधुनिकीकरण गर्ने" भन्ने कुरा लाई निर्दिष्ट गरेको छ । त्यसैगरी धारा ५१ ङ (४) मा भूमिको उत्पादनशीलता, प्रकृति तथा वातावरणीय सन्तुलन समेतका आधारमा भू-उपयोग नियमन र व्यवस्थापन गर्दै त्यसको समुचित उपयोग गर्ने भन्ने उल्लेख गरिएको छ । त्यसगरी संविधानको धारा ५७ को उपधारा (१) र धारा १०९ मा भूउपयोग नीति, वस्ती विकास नीति, पर्यटन नीति, र वातवरण अनुकूल नीति लाई संघको अधिकार क्षेत्रभित्र राखिएको छ ।

भूमि सम्बन्धी ऐन २०२१ को दफा ५१ ङ बमोजिम भू-उपयोग कार्यक्रम संचालन गर्ने सम्बन्धमा जग्गाको वर्गीकरण गर्दा माटोको प्रकृति, उर्वराशक्ति, भौगोलिक स्थिति, वातावरण तथा जलवायु समेतको आधारमा गरिनेछ भन्ने कुरा उल्लेख गरिएको छ । यसरी भू भू-उपयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा दफा ५१ (च) बमोजिम गठित भूउपयोग परिषदबाट निर्धारित नीतिको अधिनमा रही तोकिए बमोजिम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ भन्ने प्रावधान गरिएको छ । हाल कार्यान्वयनमा रहेको भूउपयोग ऐन २०७६ को दफा ५ (२) मा मन्त्रालयले प्रत्येक स्थानिय तहको भू-उपयोग नक्सा तयार गर्नु, गराउनु पर्ने र स्थानिय तहमा हस्तान्तरण गर्नुपर्ने भन्ने कुरा उल्लेख गरिएको छ । यस ऐनको दफा ५ (३) मा त्यसरी तयार गरिएको भू-उपयोग नक्सा लाई स्थानिय भूउपयोग परिषदले आवश्यकता अनुसार अद्यावधिक गरी लागु गर्नु पर्नेछ भन्ने उल्लेख गरिएको छ । त्यसैगरी, दफा ५ (४) मा स्थानिय तहको आवश्यकता अनुसार भूउपयोग क्षेत्र नक्सा अद्यावधिक गर्न विभागले आवश्यक सहयोग गर्ने भन्न कुरा उल्लेख गरिएको छ ।

१.१ भू-उपयोग वर्गीकरण योजना अद्यावधिक कार्यक्रमको महत्त्व

बढ्दो जनसङ्ख्या र अव्यवस्थित सहरीकरणले गर्दा खेतीयोग्य जमिनको खण्डीकरण अत्याधिक रूपमा बढ्दै गइरहेको छ । यस किसिमको खेतीयोग्य जग्गाको खण्डीकरण शहरी क्षेत्रमा बढ्दो रूपमा देखिन्छ । दिगो विकास अहिलेको आवश्यकता भएकोले खेतीयोग्य जग्गाको संरक्षण गरी उत्पादन बढाउनु आजको आवश्यकता हो । अर्को शब्दमा भन्नुपर्दा खाद्य सुरक्षा अहिलेको प्रमुख आवश्यकता हो । यस आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने पहिलो खुडिकला भनेको खेतीयोग्य जमिनको संरक्षण गर्नु हो । खेतीयोग्य

जमिनलाई थप खण्डीकरण हुन बाट जोगाउन कम्तीमा कृषि क्षेत्रको पहिचान गरी त्यसलाई थप खण्डीकरण हुन बाट बचाउनु पर्दछ। त्यस अनुरूप यस अद्यावधिक कार्यक्रम अगाडी बढाइएको छ ।

यस सन्दर्भमा भू-उपयोग ऐन २०७६ ले समग्र जमिनको प्रयोग लाई १० क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्नु भनेर निर्दिष्ट गरेको छ । त्यस अनुरूप नापी विभागले देशभरिको सम्पूर्ण नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरूको भू-उपयोग नक्सा तयार गरी स्थानीय तहहरू लाई हस्तान्तरण गरिसकेको अवस्था छ । यसरी तयार पारेको भू-उपयोग नक्सालाई तत्काल लागू गर्ने भनेर भू-उपयोग नियमावली २०७९ ले स्थानीय तहलाई निर्दिष्ट गरेको छ । यदि नापी विभागले प्रदान गरेको भू-उपयोग नक्सामा परिवर्तित भू-उपयोग र स्थानीय आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्नुपर्ने भएमा स्थानीय तहले अद्यावधिक गर्न पाउने भन्ने कुरा भू-उपयोग नियमावली २०७९ मा उल्लेख छ ।

नापी विभागद्वारा तयार गरिएका भू-उपयोग नक्सा करिब ३/४ वर्ष अगाडी तयार गरिएको र यस अवधिमा डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग मा धेरै परिवर्तन आइसकेकोले यस "भू-उपयोग नक्सा अद्यावधिक परियोजना" को आवश्यकता महसुस गरी यस कार्यक्रमलाई अगाडी बढाएको छ । समयपरक नक्सा तयार गरी भूमिको समुचित प्रयोग गर्न यस भू-उपयोग वर्गीकरण योजना अद्यावधिक कार्यक्रमको महत्त्व धेरै रहेको छ ।

१.२ भू-उपयोग वर्गीकरण योजना अद्यावधिक कार्यक्रमको उद्धेश्य

यस भू-उपयोग योजना अद्यावधिक कार्यक्रमको उद्देश्य यस प्रकार रहेको छ ।

१.भू-उपयोग वर्गीकरण सम्बन्धमा स्थानीय बासिन्दासँग सल्लाह सुझाव लिनु ।

२.कानुनी प्रावधान र स्थानीय आवश्यकता अनुसार भूउपयोग क्षेत्र अद्यावधिक गर्नु ।

३.अद्यावधिक गरिएको भू-उपयोग नक्सा लाई कित्ता नक्सा सँग एकीकृत गर्नु ।

१. ३ भू-उपयोग ऐन २०७६

भू-उपयोग ऐन २०७६ ले नेपालको भू बनौट, क्षमता, उपयुक्तता, मौजुदा उपयोग र आवश्यकता समेतका आधारमा भूमिलाई देहाय बमोजिम दश क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने भनी उल्लेख गरिएको छ ।

- कृषि क्षेत्र
- आवासीय क्षेत्र
- व्यवसायिक क्षेत्र
- औद्योगिक क्षेत्र
- खानी तथा खनिज क्षेत्र
- वन क्षेत्र
- नदी, खोला, ताल तथा सिमसार क्षेत्र

- सार्वजनिक क्षेत्र
- सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक महत्वको क्षेत्र
- नेपाल सरकारबाट आवश्यकता अनुसार तोकिएका अन्य क्षेत्र ।
- भू-उपयोग ऐन २०७६ अनुसार भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण गर्नका लागि भू-उपयोग नियमावली २०७९ अनुसूची १ मा उल्लेख गरिएको भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरणका आधार तथा मापदण्ड निम्नलिखित रहेका छन् ।

<u>कृषि क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएका जग्गालाई कृषि क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिनेछ ।</u>

क) अन्नबाली, दलहन, तेलहन वा अन्य नगदे वाली लगायत खेतीपातीको लागि उपयोग भइरहेको जग्गा ।

ख) फलफूलका बगैंचा वा नर्सरी, तरकारी, सागपात, व्यावसायिक फूलको खेती, सोको नर्सरी लगायतको जग्गा ।पशुपक्षी पालन वा पशुपक्षीको आहाराको लागि प्रयोग हुने दाना, घाँस वा वनस्पति उत्पादन लगायतको लागि उपयोग भएको जग्गा ।

ग) सरकारी र सार्वजनिक वन क्षेत्र बाहेकका आबादी क्षेत्रभित्र भएका खर बारी, घाँसे मैदान, चरन क्षेत्र तथा रुख वा झाडी भएका जग्गा ।

घ) निजी जग्गामा वन पैदावार वा जडीबुटी उत्पादन गर्ने उद्देश्यले हुर्काएका वनस्पति वा जडीबुटी भएको जग्गा ।

ङ) निजी वा सरकारी जग्गामा पोखरी बनाई माछा पालन गरिएको जग्गा ।

च) कृषि उत्पादन भण्डारण तथा प्रशोधन गर्नका लागि प्रयोग भएको घर टहरा भएको जग्गा ।

छ) खनजोत गरी खेती लगाउन तयार गरिएको जग्गा वा खेती लगाउन उपयुक्त हुन सकिने आबाद लायक पर्ती वा बाँझो जग्गा ।

ज) अन्य प्रयोग क्षेत्र सँग जोडिएका भएता पनि कित्ताको क्षेत्रफल पाँच हजार वर्ग मिटर (करिब १० रोपनी) भन्दा बढी भई खेती गरिएको वा पर्ती बाँझा जग्गा ।

झ) एकै स्थानमा विभिन्न कित्ताहरू जोडिएर एक हेक्टर वा सो भन्दा बढी क्षेत्रफलमा खेती गरिएका वा खनजोत गरिएका पर्ती वा बाँझो खेतीयोग्य जग्गा ।

आवासीय क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएका जग्गा लाई आवासीय क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

क) कृषि उपजको रेखदेख, भण्डारण तथा प्रशोधन, पशुपालन उद्योग कलकारखाना सञ्चालन बाहेक नागरिक आवासको रूपमा प्रयोग भएका भवन घर, टहरा भएका जग्गा ।

ख) व्यक्तिगत घर र सोसँग जोडिएका बगैंचा, ग्यारेज, आँगन, र सो प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने व्यक्तिगत बाटो आदि रहेको जग्गा ।

ग) एक भन्दा धेरै घरपरिवार बस्ने विकसित अपार्टमेन्ट र यस प्रयोजनका लागि छुटाइएका बाटो सामूहिक पार्किङ स्थल, बगैंचा, चौर, मनोरञ्जन स्थल रहेको जग्गा ।

घ) ग्रामीण क्षेत्रमा बनेका घर, आँगन, चौक, घरसँगै रहेको गोठ, चर्पी, करेसाबारी, बगैंचा लगायतको जग्गा ।

ङ) बसोबासका लागि आवश्यक आधारभूत भौतिक पूर्वाधार, सडक, विद्युत्, खानेपानी वा ढल निकास लगायतको व्यवस्था भएका क्षेत्रमा रहेका एक हजार वर्ग मिटर भन्दा साना कित्तामा रहेका जग्गा ।

च) बसोबास क्षेत्रमा उपयोग गर्न आवश्यक न्यूनतम पूर्वाधारका विकास भएको कित्ता जग्गा रहेका ठाउँबाट एक सय मिटरको अर्ध व्यास क्षेत्रमा एक सय पचास एकात्मक परिवार आवास इकाई वा दश भन्दा बढी संयुक्त परिवार आवास इकाई भएका जग्गा ।

<u>व्यावसायिक क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएको जग्गालाई व्यवसायिक क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिने छ ।</u>

क) सामूहिक रूपमा वस्तुका खरिद बिक्री हुने स्थल वा त्यस प्रयोजन को लागि छुटाइएका जग्गा ।

ख) विभिन्न किसिमका व्यावसायिक र मनोरञ्जन स्थल रहेको क्षेत्र तथा सो प्रयोजनका लागि उपयोग भएका घर वा सो प्रयोजनका लागि छुटाइएका जग्गा ।

ग) निजी क्षेत्रबाट सञ्चालन गरिएका शिक्षा, स्वास्थ्य, सञ्चार लगायत सेवा उपलब्ध गराउने स्थल वा सोको लागि प्रयोग भएका घर र घरले ओगटेको जग्गा ।

घ) कुनै वस्तु तथा यन्त्रको मर्मत सम्भार वा सफा गरिने स्थल वा भण्डारण गरिने स्थल वा सो प्रयोजनका लागि प्रयोग भएका घर र घरले ओगटेको जग्गा ।

ङ) कुनै व्यावसायिक क्रियाकलाप सञ्चालन नभए तापनि सोको पूर्वाधार समेत उपलब्ध भएको । सो घर वा जग्गा रहेको स्थानबाट एक सय मिटरको अर्ध व्यासमा करिब पचास व्यावसायिक कारोबार रहेका स्थल, सोको लागि प्रयोग भएका घर र तिनले ओगटेको जग्गा ।

च) सरकारी तथा निजी क्षेत्रले सेवा प्रदान गर्न स्थापना गरेको कार्यालय र त्यसले चर्चेका जग्गा वा भविष्यमा निर्माणका लागि छुटाइएका जग्गा ।

छ) पर्यटकीय गतिविधिमा उपयोग भइरहेको क्षेत्रले ओगटेको जग्गा ।

<u>औद्योगिक क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएका जग्गा लाई औद्योगिक क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिने छ ।</u>

क) कच्चा पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योग वा वर्कसप रहेको स्थल, घर टहरा, तथा उद्योग सञ्चालनमा प्रयोग भएका जग्गा ।

ख) खाद्यान्न प्रशोधन, पेय पदार्थ उत्पादन तथा प्रशोधन स्थल तथा सो प्रयोजनका लागि छुटाइएका जग्गा ।

ग) मेसिनरी औजार, यन्त्र उपकरण, सवारी साधन निर्माण स्थल तथा सोको लागि छुटाइएका जग्गा ।

घ) कपडा तथा पोसाक उत्पादन स्थल, सजावट निर्माण सामाग्री, काठजन्य उद्योग लगायत सञ्चालनमा रहेको स्थल तथा सो प्रयोगको लागि छुटाइएका जग्गा ।

ङ) सजावट सामाग्री, निर्माण सामाग्री, काठजन्य उद्योग लगायत सञ्चालनमा रहेको स्थल तथा सो प्रयोजनको लागि छुटाइएको जग्गा ।

च) कुनै उद्योग सञ्चालन तथा रेखदेख गर्न आवश्यक घर टहरा तथा वर्कसपले ओगटेको जग्गा तथा कच्चा पदार्थ भण्डारण गर्न उपयोग गरिएको जग्गा ।

छ) उद्योगबाट उत्पादित फोहोर विसर्जन गर्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग भएको जग्गा ।

ज) नेपाल सरकारले घोषणा गरेको औद्योगिक क्षेत्र, विशेष आर्थिक क्षेत्र लगायत सो क्षेत्रले ओगटेको जग्गा ।

खानी तथा खनिज क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएको जग्गालाई खानी तथा खनिज क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिने छ ।

क) जमिनका सतहमा (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा समेत) वा जमिन मुनि (फलाम, जस्ता, तामा लगायतका) विभिन्न किसिमका खानी भएका क्षेत्र ।

ख) जमिन मुनि विभिन्न किसिमका खनिज पदार्थ (पेट्रोलियम पदार्थ, ग्याँस, सुन, चाँदी वा अन्य बहुमूल्य धातु) फेला परेको क्षेत्र ।

ग) खानी वा खनिज पदार्थ उत्खनन भइरहेको वा भइसकेको र हाल खाली रहेका वा फेला परेको क्षेत्र ।

वन क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएका जग्गा लाई वन क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिने छ ।

क) पूर्ण वा आंशिक रूपमा रुख तथा वनस्पतिले ढाकिएको जग्गा ।

ख) सरकारी, सामुदायिक, कबुलियत, धार्मिक लगायत सबै प्रकारका वन जङ्गल भएको जग्गा ।

ग) रुख तथा वनस्पति वृक्षारोपण गरिएको सरकारी वा सार्वजनिक जग्गा ।

घ) रुख तथा वनस्पति नभएको भए तापनि अन्य प्रयोजनका रूपमा वर्गीकरण नभएका झाडी, बुट्यान आदि भएका जग्गा ।

ङ) प्राकृतिक चरन, राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, मध्यवर्ती क्षेत्र तथा संरक्षित क्षेत्र रहेको जग्गा ।

च) पानीको मुहानलाई संरक्षण गर्न हुर्काइएका वा जोगाइएका रुख तथा वनस्पतिले ढाकेका सरकारी वा सार्वजनिक जग्गा ।

छ) नदी उकासबाट प्राप्त गरी निजी जग्गा बाहेकका वन क्षेत्रका लागि तोकिएका जग्गा ।

ज) प्रचलित वन सम्बन्धी कानुन बमोजिम वन क्षेत्र भित्रको जग्गा ।

खोला, नदी, ताल, सिमसार क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएको जग्गा लाई खोला, नदी, ताल, सिमसार क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

क) नदी, खोला, तथा सोका जलप्रवाहका क्षेत्र, किनारा डिल र बगर क्षेत्र समेत ।

ख) नहर तथा सोको डिल ।

ग) प्राकृतिक ताल, पोखरी तथा सोका डिल ।

घ) साविकको नदी वा खोला बगेको र हाल नदी, खोला उकास भई बगर वा ढुङग्यान कायम भएको क्षेत्र ।

ङ) बग्ने पानी नभए पनि पानी जमेको वा जम्ने सम्भावना भएको सिमसार वा रामसार क्षेत्र ।

<u>सार्वजनिक उपयोगका क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएको जग्गालाई सार्वजनिक उपयोगका क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिनेछ ।</u>

क) विभिन्न किसिमका यातायात पूर्वाधार (जस्तै बन्दरगाह, बसपार्क, कार पार्क, सडक पेटी, सडक, बाटा रेल्वे, पुल, विमानस्थल समेत) सार्वजनिक रूपमा उपयोग हुने क्षेत्रले ओगटेको जग्गा ।

ख) सहरी क्षेत्रका खुला हरित क्षेत्र, बगैंचा, पार्क, चिडियाखाना, पिकनिक स्पट, खेल पूर्वाधार तथा मैदान लगायत रहेको सार्वजनिक स्थल ।

ग) सार्वजनिक आवागमन हुने प्राकृतिक वा मानव निर्मित सम्पदा वा पूर्वाधार रहेको स्थल र सोले ओगटेको जग्गा ।

घ) सार्वजनिक रूपमा उपयोग हुने मनोरञ्जन स्थल, चौर, फाँट, चौतारा, टुँडिखेल, हाटबजार लाग्ने स्थान, अन्त्येष्टि स्थल, फोहोर व्यवस्थापन स्थल लगायत सो ले चर्चेको जग्गा ।

ङ) सरकारी, सार्वजनिक र सामुदायिक विद्यालय, विश्वविद्यालय लगायत शिक्षण संस्थाले चर्चेका जग्गा ।

<u>सांस्कृतिक तथा पुरातात्त्विक महत्वका क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएको जग्गा लाई सांस्कृतिक तथा पुरातात्त्विक महत्वको क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिनेछ ।</u>

क) विभिन्न समुदायले धार्मिक, सांस्कृतिक, वा परम्परागत रूपमा पूजा, अर्चना वा उपासना गर्ने स्थल ।

ख) विश्व सम्पदा सूचीमा रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक क्षेत्र ।

ग) विभिन्न ऐतिहासिक दरबार, भवन, किल्ला, गढी, स्तम्भ लगायतका ढाँचा, निर्माण वा अन्य स्थल ।

घ) नेपाल सरकारले पुरातात्त्विक महत्वको भनी परिभाषित गरेको वा संरक्षण गर्ने भनी तोकेका क्षेत्र ।

<u>नेपाल सरकारबाट आवश्यकता अनुसार तोकिएका अन्य क्षेत्र देहाय बमोजिम प्रयोग भएका जग्गा लाई अन्य क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिनेछ ।</u>

क) खण्ड (१) देखि (९) सम्म उल्लिखित क्षेत्रभित्र नपर्ने विशिष्ट किसिमका भू-उपयोग क्षेत्र ।

ख) स्थानीय आवश्यकता अनुसार छुट्ट्याउनु पर्ने अन्य कुनै भू-उपयोग क्षेत्र ।

१.४ भू-उपयोग अद्यावधिकको महत्त्व

भूमिको विशेषता र हाल प्रयोग भएको अवस्थाको आधारमा भूमिको वर्गीकरण र त्यसका समयसापेक्ष अद्यावधिक गर्दा समग्रमा भूमिको समुचित उपयोग गर्न मद्दत पुग्दछ । यस प्रकार भूमिको वर्गीकरण गरिनुको प्रमुख उद्देश्य भनेको कृषि भूमिको संरक्षण गर्दै खाद्य सुरक्षाको ग्यारेन्टी गर्नु तथा व्यवस्थित सहरीकरण गर्नु रहेको छ । यसको अलावा भू-उपयोग अद्यावधिक गरिसके पश्चात् सङ्घीय सरकारलाई सम्बन्धित विषयमा बजेट विनियोजन गर्न सहयोग पुग्नेछ । हाल विभिन्न तहको सरकार मार्फत कृषकहरूलाई आर्थिक सहयोग हुदै आइरहेको परिप्रेक्षकमा यस भू-उपयोग वर्गीकरण र अद्यावधि गरिसके पश्चात् सरकारबाट प्राप्त हुने सहयोग अझ बढ्ने र थप कार्यक्रमहरू आउन सक्न अनुमान गर्न सकिन्छ । अर्को तर्फ निश्चित आवासीय क्षेत्र तोकिदा आधारभूत भौतिक सुविधा जस्तै सडक, ढल, बिजुली, खानेपानी लगायतका सुविधा विकास गर्न निश्चित रूपमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

परिच्छेद २ः परिचय

२.१ परिचय

नेपाल सरकारको वि.सं.२०७३ फागुन २७ गतेको निर्णायानुसार साविकका ४ वटा गाविसहरू बेलपाटा, लाँकुरी, अवलपराजुल, डाँडापराजुललाई एक आपसमा गाभेर मिलाइ ६ वटा वडामा विभाजन गरी यो डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको संरचना तयार पारिएको हो । कुल १०५.२० बर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको यो गाउँपालिका दैलेखका ११ वटा स्थानीय तहहरू मध्ये क्षेत्रफलको हिसाबले तेस्रो सानो स्थानीय तह हो । दुन, टार, चुरे र महाभारत श्रेणीमा पर्ने रमणीय वातावरणमा रहेको सुन्दर गाउँपालिकामा थोरै साधन र स्रोतको लगानीबाट गाउँपालिकाको, सामाजिक, आर्थिक र भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रमा विकास हुन सक्ने सम्भावना रहेको छ । भौगोलिक हिसाबले बिकट र विकासको हिसाबले विकासोन्मुख अवस्थामा यो गाउँपालिकारहेकोछ।

२०७८ सालको जनगणना अनुसार कुल १४ हजार ५ सय ३३ जनसङ्ख्या जसमा पुरुष ६ हजार ८ सय ९० (४७.४%), महिला ७ हजार ६ सय ४३ (५२.६%), लैङ्गिक अनुपात ९०.१५, जनघनत्व १३८ जना प्रति वर्ग कि मी, परिवार सङ्ख्या ३३९९, परिवारको औसत आकारः ४.२८, साक्षरता दर ७१.१%, (जसमा महिला ७१.९% र पुरुष ८७.२%) साथै अपाङ्गता भएका व्यक्तिः ३ % (महिलाः२.४% र पुरुषः३.६%) रहेको यो गाउँपालिका भित्र विभिन्न जातजातिहरूको बसोबास रहेको छ । कुल जमिनको ५३.९७ प्रतिशत अर्थात् ५ हजार ६ सय ७७ दशमलव ५६ हेक्टर भूभाग वनजंगलले ढाकेको यस गाउँपालिका भित्र प्रशस्त मात्रामा खोलानाला रहेका छन् ।

मुख्यतया क्षेत्री र ब्राह्मण जातिको बाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिकामा ठकुरी, गुरुङ्ग, मगर, कामी, दमाईको बसोबास रहेको छ भने केही सङ्ख्यामा अल्पसंख्यक जाति गाइने र वादी जातिको पनि बसोबास रहेको छ । हिन्दु, इसाई, मुस्लिम, बौद्ध धर्मावलम्वीहरु रहेका छन् । धार्मिक तथा सांस्कृतिक रूपमा ढुङ्गेल मन्दिर, भैरव मन्दिर, नारायण मन्दिर रहेका छन् । प्राकृतिक स्रोत साधनको रूपमा पराजुली खोला, कुईंया ताल, कोटाफेरा, मालिका, स्लेट खानी, वनजंगल रहेको छ ।

२.२ भौगोलिक अवस्थिती

यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल १०५.२० वर्ग किलोमिटर रहेका छ । यस गाउँपालिकाको सिमाना निम्नलिखित गाउँपालिका तथा नगरपालिका सँग जोडिएको छः

- पूर्वमा भगवतीमाई गाउँपालिका

- पश्चिममा दुल्लु नगरपालिका र गुराँस गाउँपालिका
- उत्तरमा नारायण नगरपालिका
- दक्षिणमा गुराँस गाउँपालिका

२.२.१ अवस्थिति

- अक्षांसः २८ डिग्री ४१ मिनेट ५२ सेकेन्ड देखि २८ डिग्री ४८ मिनेट ३८ सेकेन्ड उत्तरी अक्षांस सम्म फैलिएको छ ।
- देशान्तरः ८१ डिग्री ३८ मिनेट ४८ सेकेन्ड देखि ८१ डिग्री ४७ मिनेट ३८ सेकेन्ड देशान्तर सम्म फैलिएको छ ।

२. ३ जातजाती

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा १० भन्दा बढी प्रकारका जातजातिका मानिसहरूको बसोबास रहेको छ । तथ्याङ्क अनुसार यहाँ बसोबास गर्ने प्रमुख जातिहरूमा क्षेत्री, मगर, विश्वकर्मा, ब्राह्मण-पहाड, ठकुरी, परियार, गुरुङ, मिजार, गाइन र अन्य छन् । तलको तालिकामा जातजाति सम्बन्धी विवरणलाई प्रतिशतमा देखाइएको छ ।

तालिका नं. १ : जातजातिका आधारमा जनसङ्ख्या विवरण (प्रतिशत)

जात/जाति	प्रतिशत
क्षेत्री	४२.०%
मगर	१६.६%
विश्वकर्मा	१५.०%
ब्राह्मण-पहाड	६.९%
ठकुरी	६.६%
परियार	५.३%
गुरुङ	२.९%
मिजार	२.३%
गाइन	०.५%
अन्य	०.४%
जम्मा	**१००.०%**

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

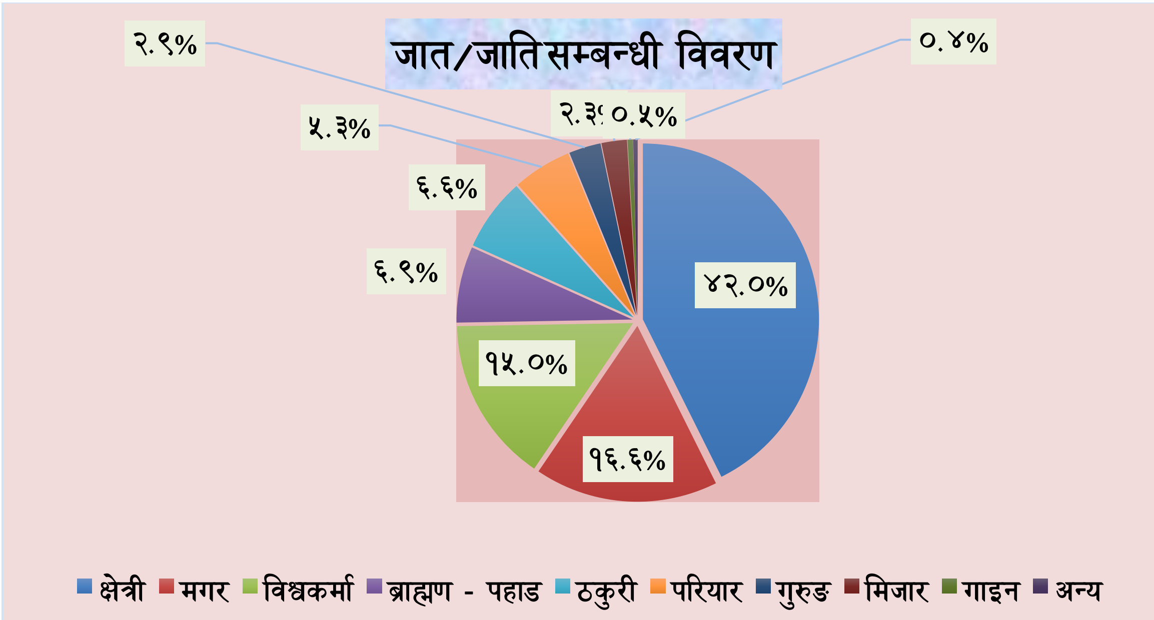

चित्र २. जात/जाति सम्बन्धी विवरण

२.४ वन र जैविक विविधता

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा ५९.५२ वर्ग कि.मि (५६.५५ प्रतिशत) वन क्षेत्रले ओगटेको छ । यस गाउँपालिकामा सरकारी, निजी, आरक्षित र धार्मिक वन छैन । यस गाउँपालिकाको ६ वटा नै वडामा सामुदायिक वन रहेको छ ।

प्रत्येक वडामा चरनका लागि घाँसे मैदान रहेको छ । वन उपभोक्ता समूह भित्रका घरपरिवारले घुमाउरो आधारमा सामुदायिक वन अनुगमन गर्ने व्यवस्थापन गर्ने चलन रहेको छ । लीजहोल्ड वन, लीजहोल्ड वन समूहबाट व्यवस्थित गरिन्छ । यस गाउँपालिकामा वनको घनत्व बढेको छ र सो वनको स्रोतबाट स्थानीयको जीविकोपार्जन लाभान्वित भएका छन् ।

२.५ वातावरण

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भिन्न हावापानी र भिन्न भौगोलिक बनावट ६६९-२५२५ मिटर उचाइ रहेको छ । यस गाउँपालिकाको अधिकांश जग्गा भिरालो छ। बाढी, पहिरो र आगलागी विगतमा गाउँपालिकालाई असर गर्ने प्रमुख विपद् हुन् । यस क्षेत्रमा भूमि सर्ने प्रमुख कारकहरू कमजोर भूवैज्ञानिक अवस्था, लामो र उच्च तीव्रता वर्षा, र विभिन्न एन्थ्रोपोजेनिक कारकहरू हुन् ।

साथै, वन विनाश कारणले गर्दा स्थिति खराब छ जसले सतहको आवरण हटाउँछ जसले माटोको क्षरण बढाउँछ । उपस्थिति असंख्य गल्लीहरू र परिणाम स्वरूप क्षरणले ब्याडल्याण्ड टोपोग्राफीको गठनलाई जन्म दिन्छ । यो मुख्यतया डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको दक्षिणमुखी पहाडी भेगमा हुने गरेको छ । सतहको

क्षय, पहिरो र नदी किनारको माथिल्लो भागमा कटानबाट निस्कने फोहोर नदीहरू तल तिर ढुवानी गरिन्छ र मुख्य रूपमा पुन जम्मा गरिन्छ ।

अग्लो पहाडी भेगमा जोडिएका ढुङ्गाका कारण पहिरो खस्न थालेको छ, पानीको बहाव बढेको छ। बाक्लो तलछटमा दबाब ढलानमा जम्मा हुन्छ। भित्र डुङ्गेश्वर गाउँपालिका, यी सबै घटनाहरू सक्रिय छन्, माथि उल्लेखित कारकहरू मध्ये कुनै एक स्थानमा प्रबल रूपमा सक्रिय छन् । डुङ्गेश्वर गाउँपालिका अधिकांश ग्रामीण सडक पानी निकास लाई अनुमति दिन उचित पर्खाल र ढलान ढाँचा बिना निर्माण गरिएको छ । यी अनुचित सडक निर्माणले धेरै पहिरो निम्त्याएको छ र योगदान पुर्‍याएको छ। पहाडी क्षेत्रमा नदी कटान सबैभन्दा गम्भीर समस्या बनेको छ ।

गाउँपालिकामा बेलाबेलामा जङ्गली जनावरको आक्रमण पनि हुने गरेको छ। डुङ्गेश्वर गाउँपालिकासँग पर्याप्त स्वास्थ्य सेवा छैन। जनसङ्ख्याको स्थिति सङ्ख्यासँग पारस्परिक स्वास्थ्य सेवा सुविधाहरूको सीमित सङ्ख्या छ। प्राकृतिक खतराहरूको लागि कम लचिलोपन, प्राकृतिक उच्च प्रकोपले डुङ्गेश्वर गाउँपालिकालाई जोखिममा राखेको छ ।

२. ६ जनसङ्ख्या वितरण र घनत्व

राष्ट्रिय जनगणना (CBS, बि.स २०७८) अनुसार डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको कुल जनसङ्ख्या १४५३३ रहेको छ भने घरधुरी ३३९९ रहेको छ । महिलाको सङ्ख्या पुरुष जनसङ्ख्या भन्दा बढी छ । महिलाको कुल जनसङ्ख्या ७६४३ र पुरुषहरू जनसङ्ख्या ६८९० रहेको छ । यस गाउँपालिकाको सबै वडा मध्ये वडा नं. २ को सबै भन्दा बढी जनसङ्ख्या २९६९ (पुरुष १३५२ र महिला १६१७) रहेको छ । त्यसै सबै भन्दा कम जनसङ्ख्या वडा नं. ५ को २०१६ (पुरुष ९५४ र महिला १०६२) रहेको छ ।

तालिका नं. २ : डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको घरधुरी, जनसङ्ख्या, औषत परिवार सङ्ख्या तथा जनघनत्व वितरण

वडा	घरधुरी	जनसङ्ख्या	पुरुष	महिला	औषत परिवार संख्या	लिङ्ग अनुपात	क्षेत्रफल	जनघनत्व
१	६९६	२७७९	१३१४	१४६५	३.९९	८९.६९	१०.०८	२७५.६९४४
२	७६१	२९६९	१३५२	१६१७	३.९०	८३.६१	२४.४७	१२१.३३२२
३	३६९	१८०७	९२२	८८५	४.९०	१०४.१८	२८.१२	६४.२६०३१
४	४८९	२२१६	१०३६	११८०	४.५३	८७.८०	८.७३	२५३.८३७३
५	४८५	२०१६	९५४	१०६२	४.१६	८९.८३	१५.२४	१३२.२८३५
६	५९९	२७४६	१३१२	१४३४	४.५८	९१.४९	१८.५३	१४८.१९२१
जम्मा	**३३९९**	**१४५३३**	**६८९०**	**७६४३**	**२६.०६**	**५४६.६०**	**१०५**	**९९५.६**

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

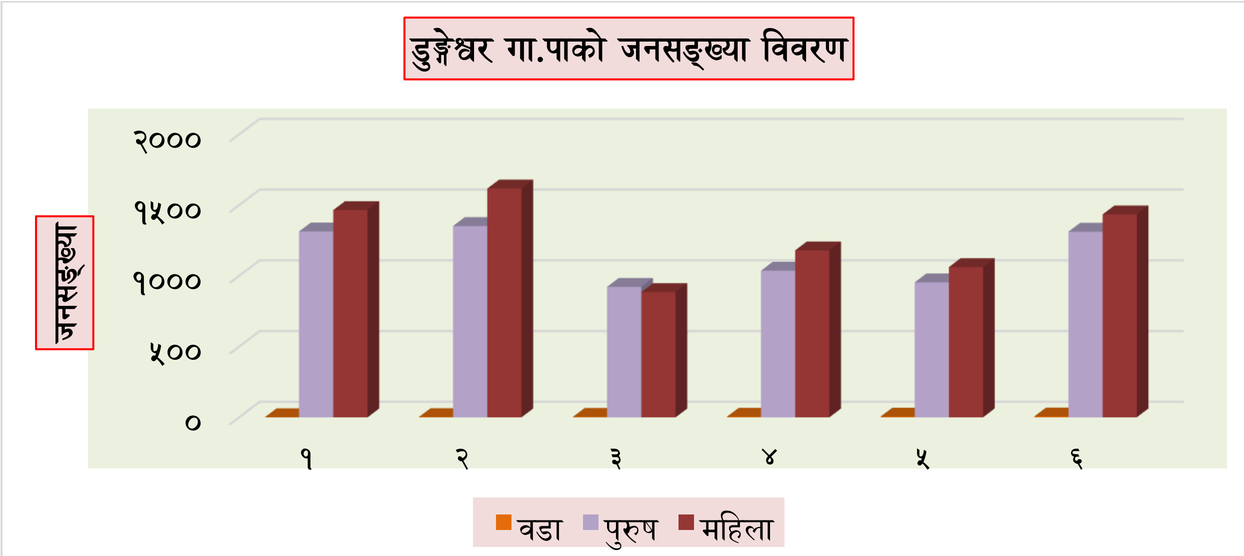

चित्र ३. जनसङ्ख्या विवरण

तालिका नं. ३ : उमेर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

मेर समूह	जम्मा जनसङ्ख्या	पुरुष	महिला
००-०४ वर्ष	१२८४	६५७	६२७
०५-०९ वर्ष	१३६४	६९१	६७३
१०-१४ वर्ष	१६९७	८२५	८७२
१५-१९ वर्ष	१६७३	८२१	८५२
२०-२४ वर्ष	१४१९	६२६	७९३
२५-२९ वर्ष	११०९	४९२	६१७
३०-३४ वर्ष	९४४	४२२	५२२
३५-३९ वर्ष	८१२	३५४	४५८
४०-४४ वर्ष	७४३	३२५	४१८
४५-४९ वर्ष	७१४	३११	४०३
५०-५४ वर्ष	७७१	३७३	३९८
५५-५९ वर्ष	५४७	२७०	२७७
६०-६४ वर्ष	४८२	२४७	२३५
६५-६९ वर्ष	३५५	१९८	१५७
७०-७४ वर्ष	३०८	१२२	१८६
७५-७९ वर्ष	१९६	९६	१००
८०-८४ वर्ष	६८	३४	३४

मेर समूह	जम्मा जनसङ्ख्या	पुरुष	महिला
८५-८९ वर्ष	३७	२०	१७
९०-९४ वर्ष	६	३	३
९५+ वर्ष	४	३	१
जम्मा	**१४५३३**	**६८९०**	**७६४३**

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

२.७ साक्षरता स्थिति

शिक्षा सामाजिक हैसियतको एक महत्त्वपूर्ण सूचक मात्र होइन सामाजिक विकास आधार पनि हो । तसर्थ, कुनै पनि क्षेत्रको साक्षरता स्थितिको मूल्याङ्कनले सामाजिक क्षेत्रको ठोस प्रतिबिम्ब उपलब्ध गराउँछ । यहाँ, सरल अंक गणितीय गणना प्रदर्शन गर्न र साक्षरतालाई बुझेर पढ्ने र लेख्ने क्षमताको रूपमा परिभाषित गरिएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार गाउँपालिकाको साक्षरता दर ७१.१% रहेको छ जसमा पुरुषको साक्षरता दर ८७.२% रहेको छ भने महिलाको ७१.९% रहेको छ । डुङ्गेश्वर गाँउपालिकाको साक्षरता सम्बन्धी विवरण हेर्दा यहाँको कुल जनसङ्ख्या मध्ये ६८.२% (पढ्न र लेख्न जानेको), ४.0% (पढ्न मात्र जानेको) र भने पढ्न लेख्न दुवै नजान्ने (२७.६%) रहेका छन् ।

तालिका नं. ४ : साक्षरता विवरण सम्बन्धी विवरण

साक्षरता	प्रतिशत
पढ्न र लेख्न जानेको	६८.२%
पढ्न मात्र जानेको	४.0%
पढ्न लेख्न दुवै नजानेको	२७.६%
जम्मा	**१००%**

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

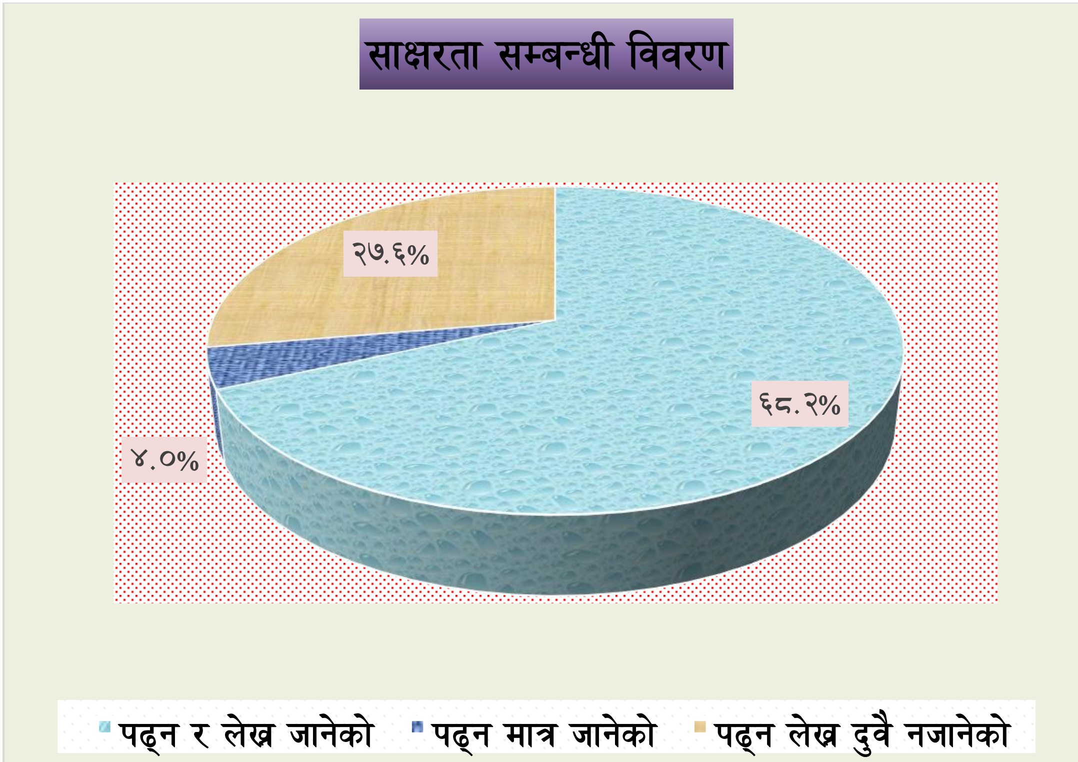

चित्र ४. साक्षरता सम्बन्धी विवरण

परिच्छेद ३: वर्तमान भूउपयोग अवस्था

भू-उपयोग ऐन, २०७६ अनुसार, यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा भू-उपयोगको वर्तमान अवस्था हेर्दा समग्र गाउँपालिकालाई ७ वटा भू-उपयोग क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिएको छ । विस्तृत रूपमा वर्तमान भू-उपयोग को अवस्थालाई निम्नलिखित तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५ : वर्तमान भूउपयोगको प्रकार, त्यसले ओगटेको क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि) र प्रतिशत

क्र सं.	**भू-उपयोग**	**क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)**	**प्रतिशत**
१	कृषि	४३.४	४१.२३
२	व्यापारिक	०.०५	०.०५
३	जङ्गल	५९.५२	५६.५५
४	नदी र ताल क्षेत्र	०.०२	०.०२
५	सार्वजनिक सेवा	०.५६	०.५३
६	आवासीय	०.३९	०.३७
७	अन्य	१.३१	१.२५
कूल जम्मा		**१०५.२६**	**१००**

स्रोत : नापी विभाग २०७८

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाले कुल लगभग १०५.२६ वर्ग किलोमिटर ओगटेको छ। यस गाउँपालिकामा भू-उपयोग क्षेत्रहरु मध्ये वन प्रमुख भू-उपयोग क्षेत्र रहेको छ जसको क्षेत्रफल ५९.५२ वर्ग कि.मि रहेको छ जुन कुल क्षेत्रफलको ५६.५५% रहेको छ । त्यसैगरी, कृषि क्षेत्र ४३.४ वर्ग कि.मि रहेको छ जुन गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफलको ४१.२३ % रहेको छ । त्यसै गरी नदी र ताल क्षेत्रले १.२५%, सार्वजनिक सेवा क्षेत्र ले ०.५३%, आवासीय क्षेत्र ०.३७%, व्यापारिक क्षेत्रले ०.०५% समेटिएको छ । अन्य भूमि प्रयोगमा ०.०२% रहेको छ ।

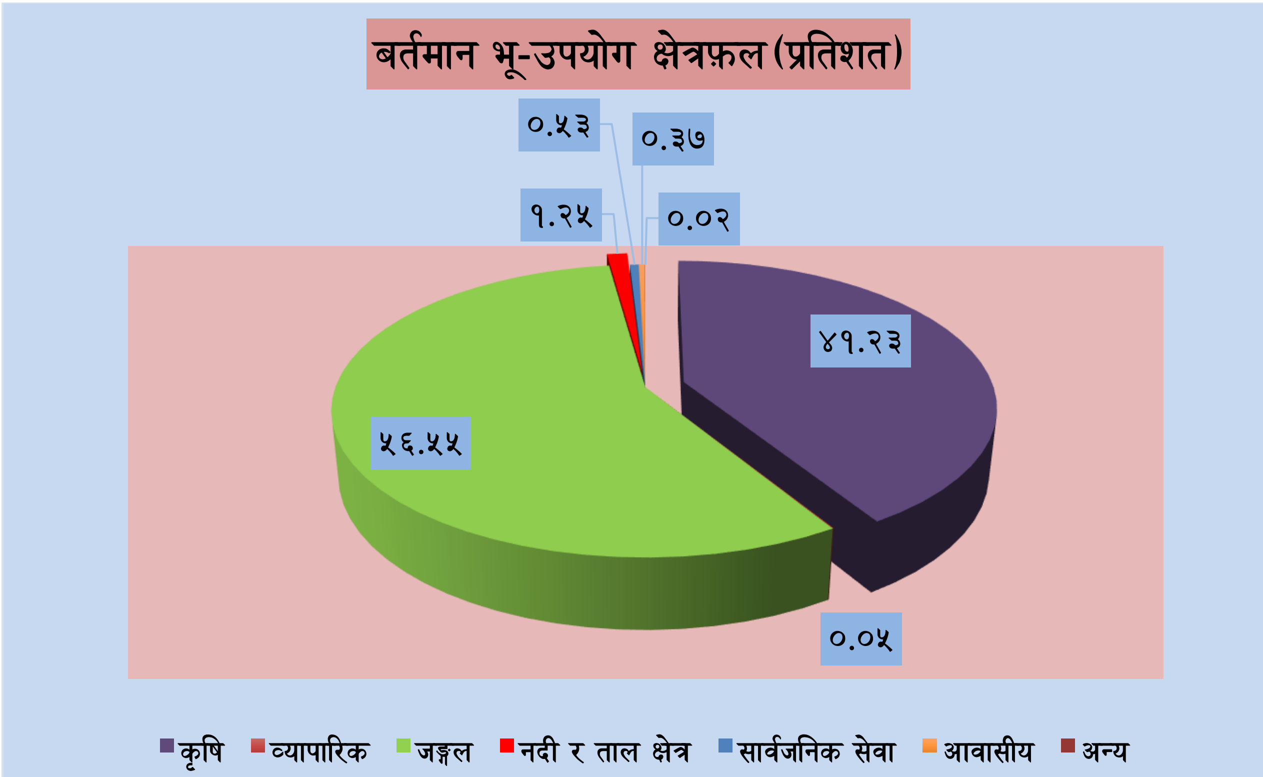

चित्र ५. नापी विभागबाट प्राप्त भूउपयोग क्षेत्रको विवरण

३.१ आर्थिक स्थिति

आर्थिक अवस्था सामाजिक विकास र स्थानीयको क्षेत्रीय र राष्ट्रिय अर्थ व्यवस्था मेरुदण्डको महत्वपूर्ण सूचक हो । कुनै पनि क्षेत्र वा समूहको आर्थिक स्थिति राम्रोसँग मूल्याङ्कन पेशा, आयस्रोत, रोजगारी, सम्पत्तिको स्वामित्वमा नजिकबाट अवलोकन गर्दै गर्न सकिन्छ ।

३.१.१ कृषि अवस्था

धान, मकै, गहुँ, कोदो, जौ यहाँका मुख्य अन्न वाली हुन भने दलहन अन्तर्गत मास, भटमास, तेलहन अन्तर्गत तोरी तथा नगदेवाली अन्तर्गत अदुवा, आलु, बदाम, बेसार, प्याज, लसुन, कपास, सुर्ती आदिको खेती गरिन्छ । गाउँपालिकामा पछिल्ला दिनहरूमा किसानहरूमा तरकारी खेती तर्फ आकर्षण बढ्दै गएको देखिन्छ । यहाँ काउली, टमाटर, सिमी, गोभी, बन्दा आदि तरकारीको खेती गरिन्छ । कृषिजन्य उत्पादनका लागि अधिकांश कृषकले प्राङ्गारिक मलको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने केही वडामा रासायनिक मलको प्रयोग भएको देखिन्छ । अर्को तर्फ विउ बिजनको प्रबन्ध नगर क्षेत्रका कृषकहरूका लागि चुनौतीपूर्ण हुने गरेको छ । यातायातको सुविधा सँगै यहाँका कृषकहरूले मकै, भटमास, अदुवा, तरकारी स्थानीय बजारका अलावा सुर्खेत, दैलेख, जुम्ला, अरू नगरपालिका वा गाउँपालिकाहरूमा पनि बजारमा निर्यात गर्न थालेका

छन् । कृषि क्षेत्रको सम्भाव्यताका सन्दर्भमा डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा तरकारी, आलु, मकै, भटमास, अदुवा, टिमुर, किवी, कागती, केरा, मेवा, सुन्तला, प्याज लगायतका तरकारी, अन्न तथा नगदेवालीको उत्पादन हुन सक्ने देखिन्छ । व्यावसायिक हिसाबले डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको अवस्था समग्र नेपालको भन्दा फरक छैन । पछिल्लो समय नेपाल कृषिजन्य वस्तुमा आयातमुखी हुँदै गएको छ । डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा पनि चामल, दाल,चिनी, तले नुन आलु, खुर्सानी जस्ता कृषिजन्य वस्तुका अलावा अधिकांश फलफूलजन्य वस्तुको पनि आयात भएको देखिन्छ तर गाउँपालिकाबाट अन्यत्र निर्यात हुने कृषिजन्य उत्पादनको हिस्सा नगन्य छ । भारत लगायत अन्य तराईबाट हुने आयातले गाउँपालिकाको लगभग ६० प्रतिशत माग धानेको छ । आँप, केरा, सुन्तला, अङ्गुर, स्याउ, अनार आदि भारतबाट आयात हुने मुख्य फलफूल हुन । कृषिजन्य उत्पादन जस्तै पशुपालन पनि गाउँपालिकाको प्रमुख आय आर्जनको स्रोत हुन । उन्नत जातका भैंसी, गाई, बाख्रा, कुखुरा, मौरी र बङ्गुर पालन गरेको देखिन्छ ।

३.१.२ फसल जानकारी

धान, गहुँ, मकै, कोदो, जौ गाउँपालिकामा उत्पादन हुने मुख्य अन्नबाली हुन् । अन्य दालहरू जस्तै कालो चना, मास पनि उत्पादन गरिन्छ । तोरी र आलु बालीलाई उच्च मूल्यको बाली मानिन्छ र यसमा गाउँपालिकाका किसानको आम्दानी महत्वपूर्ण योगदान छ । आलु र मौसमी र बेमौसमी तरकारीको प्रजातिहरु उत्पादन गरिन्छ । त्यसैगरी सुन्तला, अखरोट र आरुका प्रमुख फलहरू पनि यसमा उत्पादन गरिन्छ ।

३.१.३ वन क्षेत्र कभरेज

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका अन्तर्गत कुल १०५.२६ (वर्ग कि.मि) क्षेत्रफल मध्य ५९.५२ (वर्ग कि.मि) क्षेत्रफल वन रहेको सर्वेक्षणले देखाउँछ । गाउँपालिकाको जङ्गलमा विभिन्न प्रजातिका जनावर, चराचुरुङ्गी र जडीबुटीहरू पनि पाइन्छ । बाघ, बनेल, कालिज, रतुवा, चाखुरो, खरायो रतुवा, चाखुरा, बनेल कालिज, मयुर, स्याल, बाँदर, मृग यहाँका मुख्य जीवजन्तु हुन भने सजेना, टडकुलले, खतमु, सस्ज मूल, बनखडी मुख्य जडीबुटी हुन् ।

३.१.४ आवासीय क्षेत्र

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा रहेको आवासीय क्षेत्रलाई घरहरूको एकाग्रता र फैलावटमा आधारित क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि) वर्गीकरण, र प्रतिशतमा वर्गीकृत । डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको आवासीय क्षेत्रको ०.३९ वर्ग कि.मि क्षेत्रफ़ल (०.३७ %) आवासीय क्षेत्रको ओगटेको छ ।

तालिका नं. ६ : आवासीय क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

भूमि प्रयोग क्षेत्र	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
आवासीय क्षेत्र	०.३९	०.३७

३.१.५ व्यापारिक

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा रहेको वाणिज्य क्षेत्रलाई (वर्ग कि.मि), वर्गीकरण, र प्रतिशतमा वर्गीकृत गरी डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको वाणिज्य क्षेत्रको ०.०५ वर्ग कि.मि क्षेत्रफ़ल (०.०५%) वाणिज्य क्षेत्रले ओगटेको छ ।

तालिका नं. ७ : वाणिज्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

भूमि प्रयोग क्षेत्र	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
वाणिज्य क्षेत्र	०.०५	०.०५

३. १. ६ सार्वजनिक सेवा क्षेत्र

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा सार्वजनिक सेवा रूपमा वर्गीकृत संस्थाहरू यातायात पूर्वाधार, स्वास्थ्य सेवा, सुरक्षा सेवा, र शैक्षिक संस्थाहरू क्षेत्र हो । जहाँ सार्वजनिक सेवाको क्षेत्रफ़ल ०.५६ क्षेत्रफ़ल वर्ग कि.मि र (०.५३%) क्षेत्रफ़ल ओगटेको छ ।

तालिका नं. ८ : सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

भूमि प्रयोग क्षेत्र	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र	०.५६	०.५३

३. १.७ नदी र ताल क्षेत्र

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा नदी, ताल र मार्स क्षेत्र वर्गीकरणमा गरिएको छ गाउँपालिकामा नदी, ताल र मार्स क्षेत्रको नदीहरूले ०.०२ क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि) र (०.०२ %) क्षेत्र ओगटेको छ ।

तालिका नं. ९ : नदी र ताल र मार्स क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

भूमि प्रयोग क्षेत्र	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
नदी र ताल र मार्स क्षेत्र	०.०२	०.०२

३.१.८ अन्य

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा अन्य क्षेत्रमा १.३१ क्षेत्रफ़ल वर्ग कि.मि र (१.२५%) क्षेत्र ओगटेको छ ।

तालिका नं. १० : औद्योगिक क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

भूमि प्रयोग क्षेत्र	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
अन्य क्षेत्र	१.३१	१.२५

३.१.९ कृषि क्षेत्र

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको सम्बन्धमा, कृषि तथा पशुपक्षी, गैरसरकारी सेवा र पेन्सन, वैदेशिक रोजगार, वाणिज्य/उद्योग र श्रम प्रमुख पेसाहरू मानिन्छ । जनसङ्ख्याको ठुलो बहुमतले कृषिले बनाएको छ । गाउँपालिकामा कृषि क्षेत्रले ४३.४ क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि),(४१.२३%) भूभाग कृषि क्षेत्रले ओगटेको छ ।

तालिका नं. ११ : कृषि क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

भूमि प्रयोग क्षेत्र	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
कृषि क्षेत्र	४३.४	४१.२३

३.२ पूर्वाधार र सेवाहरू

यस अध्यायमा डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा उपलब्ध पूर्वाधार र सेवाहरू समावेश छन् । मुख्य गाउँपालिका भित्र स्वास्थ्य सुविधा, शैक्षिक र वित्तीय जानकारी पूर्वाधार र सेवाहरू यातायात र सञ्चार, ऊर्जा छन् ।

३.२.१ सडक

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा अधिकांश सडक सञ्जाल कच्ची छ । गाउँपालिकामा अधिकांश ठाउँमा आवतजावत गर्नका लागी सडकहरू निर्माण भई सकेका छन् । कालोपत्रे ग्राभेल र कच्ची सडक रहेको छ ।

३.२.२ स्वास्थ्य

हाल नेपाल सरकारले स्थानीय तहमा यथाशक्य गाउँपालिकाका प्रत्येक वडा भित्र एउटा स्वास्थ्य चौकी स्थापना गर्ने निर्णय गरे पछि देशका विभिन्न भागमा स्वास्थ्य चौकी तथा अस्पतालहरू बन्न लागेका छन् । डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा पनि स्वास्थ्य चौकीहरू स्थापना हुने क्रममा छन् । यस गाउँपालिका भित्र बस्ने अधिकांश घरपरिवारहरू बिरामी हुँदा स्वास्थ्य चौकीको सेवामा निर्भर रहेका छन् भने केही मात्रामा अर्को नगरपालिका, जिल्ला वा भारतको अस्पतालमा जाने गरेको पनि देखिन्छ ।

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, बर्थिंग सेन्टरर, महिला स्वास्थ्य स्वयं सेवक सङ्ख्या, परिवार नियोजन सेवा, दक्ष प्रसूतिकर्मी सङ्ख्या र करारका कर्मचारी सङ्ख्या वडागत रूपमा तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १२ : वडा अनुसार स्वास्थ्य संस्थाको जानकारी

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	वडा नं.	बर्थिंग सेन्टर BEONC/CEONC	महिला स्वास्थ्य स्वयं सेवक संख्या	दक्ष प्रसुतिकर्मी संख्या	परिवार नियोजन सेवा	स्वीकृत दरबन्दी	दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति	करारका कर्मचारी
अवलपराजुल स्वास्थ्य चौकी	३	प्रसुति केन्द्र	८	१	४ साधनहरू	५	५	२
बेलपाटा स्वास्थ्य चौकी	१	प्रसुति केन्द्र	१०	२	३ साधनहरू	५	५	२
लाकुरी स्वास्थ्य चौकी	२	प्रसुति केन्द्र	१४	३	४ साधनहरू	५	५	२
डाँडापराजूल स्वास्थ्य चौकी	५	प्रसुति केन्द्र	९	२	३ साधनहरू	५	५	२
बाउन्नेचौर सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	४	प्रसुति केन्द्र	८	३	३ साधनहरू	०	३	३
डुङ्गेश्वर सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	६	प्रसुति केन्द्र	८	०	३ साधनहरू	०	३	३
कुल कर्मचारी संख्या			**५७**	**११**		**२०**	**२६**	**१४**

३.२.३ पिउने पानी

निजी धारा, सार्वजनिक पाइपको पानी, खोला / नहर, कुवा र ढुङ्गे धारा यस क्षेत्रमा पिउने पानीका प्रमुख स्रोत हुन् । बहुसंख्यक (१९४५ घरधुरी) ले पिउनका लागि निजी धारा पाइपको पानी प्रयोग गर्छन् । सार्वजनिक धारा ७५२, ताल / कुवा ९२०, ढुङ्गे धारा ५९७ घरधुरी र खोला सबैभन्दा कम खोलाको पानी प्रयोग गर्ने १९ रहेका छन् ।

तालिका नं. १३ : पिउने पानीको मुख्य स्रोतको विवरण

वडा	घरधुरी सङ्ख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत					
		निजी धारा	सार्वजनिक धारा	कुवा	ढुङ्गे धारा	खोला	अन्य
१	६९६	६०२	५३	१९	२१	०	१
२	७६१	४६२	२५८	२४	१४	३	०
३	३६९	२९७	३१	१०	२४	६	१
४	४८९	६३	१५८	१	२६७	०	०
५	४८५	१७०	१२७	१२	१७५	०	१
६	५९९	३५१	१२५	२६	९६	१	०
जम्मा	**३३९९**	**१९४५**	**७५२**	**९२०**	**५९७**	**१०**	**३**

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

३.२.४ बिजुली र उर्जा

डुङ्गेश्वर गाँउपालिकामा रहेका ३३९९ घरधुरीहरू मध्ये अधिकतम सङ्ख्या २८८६ घरधुरीले बिजुलीको प्रयोग गरेको देखिन्छ भने केही घरधुरीले सौर्य ऊर्जा, मट्टीतेल र अन्य आदि प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ ।

तालिका नं. १४ : बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगका आधारमा घरधुरी विवरण

वडा	घरधुरी सङ्ख्या	प्रकाशको सामान्य स्रोत				
		बिजुली	सौर्य	मट्टितेल	बायो ग्यास	अन्य
१	६९६	६८१	११	०	०	४
२	७६१	६९२	५२	८	०	९
३	३६९	१९०	१६१	१	०	१७
४	४८९	४००	८४	०	०	५
५	४८५	४१२	६३	१	०	९
६	५९९	५११	७५	२	०	११
जम्मा	**३३९९**	**२८८६**	**४४६**	**१२**	**०**	**५५**

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

३.२.५ सञ्चार

गाँउपालिकामाले प्रदान गर्ने सेवाहरू नेपाल टेलिकम, एनसेल र स्मार्ट अर्थात् सञ्चार सञ्जालसँग जोडिएको छ । त्यस्तै डिश होमले टेलिभिजन च्यानलहरू उपलब्ध गराएको छ। मानिसहरूले वाइफाइ र मोबाइल डेटा सेवाहरू मार्फत इन्टरनेट सेवा पनि प्रयोग गर्छन् ।

३.३ सम्पदा, संस्कृति र पर्यटन

३.३.१ सम्पदा

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका धार्मिक, ऐतिहासिक तथा प्राकृतिक स्रोतमा महत्वपूर्ण गाउँपालिका हो । यी ठाउँहरूको विकास र व्यवस्थापन गर्न सके डुङ्गेश्वर गाउँपालिका सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण हुनुका साथै स्थानीयहरूको आयआर्जनमा पनि वृद्धि गर्न सकिने सम्भावना देखिन्छ ।

तालिका नं. १५ः सांस्कृतिक, पर्यटकीय सम्पदाहरू

क्र सं.	धार्मिक तथा सांस्कृतिक	प्राकृतिक स्रोत साधन
१	डुंगेल मन्दिर	पराजुलीखोला
२	भैरव मन्दिर	कुईंया ताल
३	नारायण मन्दिर	कोटाफेरा
४		मालिका
५		स्लेट खानी
६		बनजंगल

स्रोत: फिल्ड भिजिट रिपोर्ट, २०७६

३.३.२ संस्कृति

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा सांस्कृतिक र जातीय विविधता छ । केही चाडपर्वहरू दशैं, तिहार, कृष्णाष्टमी, साउन संक्रान्ति, माघे सङ्ग्रन्ति, चैते दशैं, होली । कोट, सर्ट-प्यान्ट र पुरुषका लागि टोपी र गुन्यु-चोलो, सारी, कुर्तसुरुवाल महिलाहरूको सामान्य पोशाक हो । त्यसैगरी, मेला/जात्रा र प्रदर्शनी डुंगेल मन्दिर, भैरव मन्दिर, नारायण मन्दिर, कृष्णजात्रा निश्चित मिति/तिथी वा धार्मिक अवसरमा सञ्चालन गरिन्छ ।

३.३.३ पर्यटन

आन्तरिक पर्यटनको हिसाबले ठुलो सम्भावना रहेको गाउँपालिकाको व्यापक प्रचार र विज्ञापन अभाव छ । पर्यटकको सङ्ख्या क्रमशः बढ्दै गएको छ यद्यपि यस क्षेत्रमा होमस्टे सेवा र थप व्यावसायिक

पर्यटन प्रवर्धनको अभाव छ । सरकारले यस क्षेत्रको पर्यटन उद्योगको प्रवर्धनका लागि स्तरीय क्षमता विकास कार्यक्रम थप बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने स्थानीयको भनाइ छ ।

परिच्छेद ४ : कार्यविधि

४.१ सन्दर्भ सामाग्रीको अध्ययन

प्रतिवेदनको रूपमा रहेको प्राथमिक र द्धितिय स्रोतहरु जस्तै डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको प्रोफाइल, दैलेख जिल्लाको प्रोफाइल, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागद्वारा प्रकाशित डाटा, स्थलाकृतिक नक्सा, डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाबाट प्राप्त भएको भू-उपयोग नक्साको सङ्कलन र समीक्षा गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । त्यस्तै भू-उपयोग सम्बन्धी ऐन, नियमहरू आदि सम्बन्धित प्रकाशित र अप्रकाशित प्रतिवेदनहरूको सङ्कलन गरी समीक्षा गरियो ।

४.२ प्रारम्भिक कार्यशाला

यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग योजना, २०८० बनाउने क्रममा परामर्शदाताद्वारा १ दिने प्रारम्भिक कार्यशाला आयोजना गरिएको थियो । यस प्रारम्भिक कार्यशालामा परामर्शदाताद्वारा भू-उपयोग ऐनको दफा १८ बमोजिमको भू-उपयोग परिषद र दफा २० बमोजिमको भू-उपयोग कार्यान्वयन समिति गठन गर्न सहजीकरण गरिएको थियो । यस कार्यक्रममा भू-उपयोग योजनाको महत्त्व, आवश्यकता, उद्देश्यहरू छलफल गरिएको थियो । साथै यसै कार्यक्रममा यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग मापदण्ड, २०८० तयार गरी भू-उपयोग परिषदबाट स्वीकृत गरिएको थियो ।

४.३ वडागत कार्यशाला तथा तथ्याङ्क सङ्कलन

प्रारम्भिक कार्यशाला पछि परामर्शदाताले प्रत्येक वडामा वडागत कार्यशालाको आयोजना गरिएको थियो । साथै यस कार्यक्रम पछि प्रत्येक वडामा सडक, पूर्वाधार तथा अन्य क्षेत्रहरूको जी.पी.एस. को प्रयोग गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो ।

तस्बिरः वडागत छलफल

४.४ सङ्कलित तथ्याङ्कको विश्लेषण तथा भू-उपयोग वर्गीकरण

यस प्रतिवेदनमा सन्दर्भ सामाग्रीहरूको अध्ययन, स्थलगत अध्ययन, सार्वजनिक सुनुवाइ, विभिन्न सरोकारवालाहरूका राय/सुझाव तथा सिफारिसबाट सङ्कलन गरिएका विभिन्न सूचना तथा तथ्याङ्कहरूको विश्लेषण गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यसरी सङ्कलन गरिएको तथ्याङ्कहरूको विश्लेषण विभिन्न उपकरणहरू जस्तै एम.एस. वर्ड, एम.एस. एक्सेल, क्यू-जी.आई.एस, आर्क- जी.आई.एस र गुगल अर्थमा विश्लेषण गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यस प्रतिवेदनमा सङ्कलित सबै तथ्याङ्कहरू आर्क- जी.आई.एस मा डिजीटाईज गरी नापी विभागद्वारा तयार पारिएको भू-उपयोग वर्गीकरणको तयार गरी त्यसलाई भू-उपयोग परिषदबाट प्राप्त भएको राय सुझाव, मापदण्ड र स्थानीय आवश्यकताको आधारमा नक्सा अद्यावधिक गरी प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.५ प्रतिवेदनको अन्तिम प्रस्तुति

यसरी तयार पारिएको यो प्रतिवेदन यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा अन्तिम प्रस्तुतीकरण गरी थप राय सुझाव प्राप्त गर्नलाई तयार पारिएको हो ।

परिच्छेद ५ : अद्यावधिक पश्चात भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण

भू-उपयोग नियमावली, २०७९ को नियम ५ बमोजिम यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण गर्दा देहायका कुरालाई विचार गरी वर्गीकरण गरिएको छ ।

(क) स्थानीय आवश्यकता

(ख) नियम ४ बमोजिम प्राप्त भू-उपयोग क्षेत्र नक्सा

(ग) भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरणका आधार, मापदण्ड र क्षेत्रफल

यस भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण गर्ने आधार, मापदण्ड तथा भू-उपयोग क्षेत्रको न्यूनतम क्षेत्रफल अनुसूची १ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १६ : अद्यावधिक भू-उपयोग वर्गीकरणको अवस्था, क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि) र प्रतिशत

अद्यावधिक भूमि प्रयोग क्षेत्र	वर्गीकरण	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
कृषि क्षेत्र	वर्गीकरण १	३७.७८१	३५.८९%
नदी, ताल र मार्स क्षेत्र	वर्गीकरण १०	१.३०८	१.२४%
आवासीय क्षेत्र	वर्गीकरण २	५.५०८	५.२३%
वाणिज्य क्षेत्र	वर्गीकरण ३	०.०८४	०.०८%
औद्योगिक क्षेत्र	वर्गीकरण ४	०.०२	०.०२%
वन क्षेत्र	वर्गीकरण ५	५९.१९२	५६.२३%
सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र	वर्गीकरण ६	१.३६७	१.३०%
कूल जम्मा		**१०५.२६**	**१०० %**

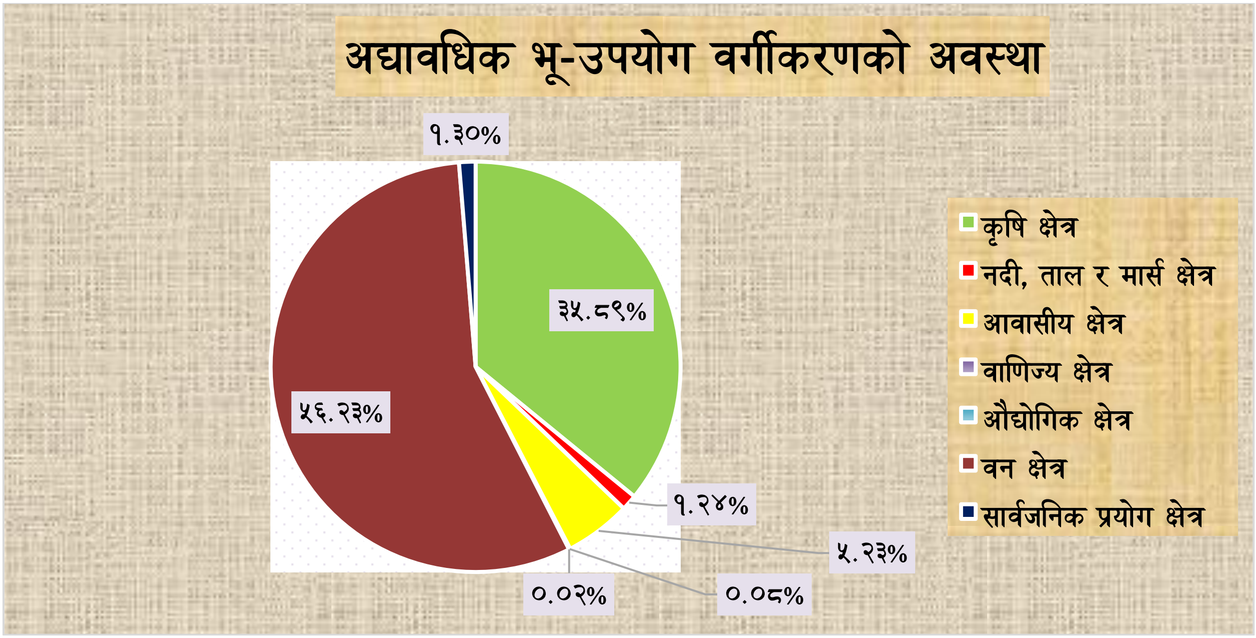

चित्र ६. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्रको विवरण

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा भू-उपयोगको वर्तमान र सम्भावित (अद्यावधिक) अवस्था हेर्दा समग्र गाउँपालिकालाई ७ वटा भू-उपयोग क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिएको छ । विस्तृत विश्लेषण तलको तालिका १७ मा देखाइएको छ। यसले स्पष्ट रूपमा देखाउँछ कि कृषि र अन्य भूमि प्रयोग विभिन्न अन्य भू-उपयोग क्षेत्रहरू, विशेष गरी आवासीय, व्यावसायिक, वन र सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्रहरूमा उपयोग भयको तथ्याङ्कले देखाउँछ । कृषि क्षेत्र लगभग को ५.३६ वर्ग किलोमिटर भूमि अन्य भू-उपयोग क्षेत्रहरूमा परिणत भएको छ जुन धेरैजसो आवासीय, सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र र वनले ढाकेको छ। यस गाउँपालिकामा नदी र ताल क्षेत्रमा १.२८ वर्ग किलोमिटरले ढाकिएको छ। जङ्गलले ढाकिएको क्षेत्र ०.३ वर्ग किलोमिटरले अद्यावधिक क्षेत्रमा घटेको छ। वर्तमानमा अन्य जमिनमा भएका सम्भावित (अद्यावधिक) भू-उपयोग क्षेत्रमा वाणिज्य क्षेत्र, औद्योगिक क्षेत्र र सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र सिधै ढाकिएको देखिन्छ । विस्तृत रूपमा वर्तमान र सम्भावित (अद्यावधिक) भू-उपयोगको अवस्थालाई तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं. १७ : वर्तमान भू-उपयोग र सम्भावित भू-उपयोग वर्गीकरण सम्बन्धी विवरण

क्र सं.	वर्तमान भू-उपयोग	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)	सम्भावित (अद्यावधिक) भू-उपयोग क्षेत्र	वर्गीकरण	क्षेत्रफ़ल (वर्ग कि.मि)
१	कृषि	४३.४	कृषि क्षेत्र	वर्गीकरण १	३७.७८१
२	व्यापारिक	०.०५	नदी र ताल क्षेत्र	वर्गीकरण १०	१.३०८
३	जङ्गल	५९.५२	आवासीय क्षेत्र	वर्गीकरण २	५.५०८
४	नदी र ताल क्षेत्र	०.०२	वाणिज्य क्षेत्र	वर्गीकरण ३	०.०८४
५	सार्वजनिक सेवा	०.५६	औद्योगिक क्षेत्र	वर्गीकरण ४	०.०२
६	आवासीय	०.३९	वन क्षेत्र	वर्गीकरण ५	५९.१९२
७	अन्य	१.३१	सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र	वर्गीकरण ६	१.३६७
कूल जम्मा		**१०५.२६**	**कूल जम्मा**		**१०५.२६**

तालिका नं. १८ : भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण पश्चात भूउपयोग क्षेत्र वर्ग कि.मि. वडागत विवरण

भू-उपयोग क्षेत्र (वर्ग कि.मि)	वडा						वडागत जम्मा
	१	२	३	४	५	६	
कृषि क्षेत्र	४.८९	१०.४८	८.१२	३.२९	६.६३	४.३७	३७.७८
आवासीय क्षेत्र	१.६६	१.३९	०.७९	०.५१	०.४१	०.७४	५.५१
वाणिज्य क्षेत्र	०.०३	०.०१	०.	०.	०.०२	०.०३	०.०८
औद्योगिक क्षेत्र	०.	०.	०.	०.	०.०२	०.	०.०२
वन क्षेत्र	२.८७	१२.०४	१८.७९	४.७	८.	१२.८	५९.१९
सार्वजनिक प्रयोग क्षेत्र	०.४२	०.३४	०.०९	०.१२	०.०९	०.३१	१.३७
नदी र ताल क्षेत्र	०.३	०.२२	०.२७	०.११	०.०५	०.३५	१.३१
कूल जम्मा	**१०.१७**	**२४.४८**	**२८.०७**	**८.७४**	**१५.२२**	**१८.५९**	**१०५.२६**

परिच्छेद ६ : निष्कर्ष

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा वन क्षेत्रको बाहुल्यता रहेको छ । गाउँपालिकाको कृषि भूमि मुख्यतया अनाज, नगदे बाली उत्पादन र कृषि वनको लागि उपयुक्त छ । सहरीकरण बढ्नेछ र तसर्थ कृषि भूमिको अंश बिस्तारै आवासीय, औद्योगिक र व्यावसायिक प्रयोगमा हुन सक्छ । औद्योगिक र व्यापारिक गतिविधिहरू कम छन् । धेरैजसो भूमि उर्वर छैन विभिन्न व्यवस्थापनका कारणहरूले यसको क्षमता अनुसार उपयोग गर्न सकिन्छ जुन एक आधारभूत समस्या हुन सक्छ । डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भिन्न हावापानी र भिन्न भौगोलिक बनावट ६६९-२५२५ मिटर उचाइ रहेको छ । गाउँपालिकाको भू-उपयोग क्षेत्रको नक्सा विभिन्न डाटा तहहरू प्रयोग गरी यस क्षेत्रलाई उपयुक्त हुने उपयुक्त र स्थापित मापदण्डहरू तयार गरी तयार पारिएको छ । यी डाटा तहहरू मुख्य रूपमा ZY-३ स्याटेलाइट छवि, वर्तमान भूमि प्रयोग, माटो डेटा, टोपोग्राफी र जल निकासी, र भूमि क्षमता वर्गहरूमा समावेश गरिएको आर्द्रता प्रणाली, जोखिम तहहरू, जनसङ्ख्या, सडक पहुँच, दूरी जस्ता सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक विशेषताहरू हुन् । नदी र निकटता वा अवस्थित सहरी वा अर्ध-सहरी बस्तीहरू सम्म। जोनिङका क्रममा DoLI, DFRS, ICIMOD, खानी तथा भूगर्भ विभाग, जल विज्ञान तथा मौसम विज्ञान विभाग आदिबाट तथ्याङ्क र सन्दर्भ लिइएको छ । प्रस्तावित भू-उपयोग क्षेत्रमा, बाहिर निस्कने झाडी वा झाडीहरू र बाढीको पर्वण क्षेत्रहरू प्रस्ताव गरिएको छ । मुख्य सडक र राजमार्ग, सडक क्रसिङ वा शहरी आवास निर्माणको छेउमा अवस्थित ठुला बस्तीहरूसँगै अवस्थित अवस्थित कृषि भूमिमा आवासीय, व्यावसायिक र औद्योगिक र सार्वजनिक उपयोगिता क्षेत्रका लागि वन विकास र नयाँ क्षेत्रहरू प्रस्ताव गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा धेरै सडक निर्माण भएका छन् जसबाट कृषि तथा अन्य कामको पहुँच पुग्ने छ । भू-उपयोग ऐन २०७६ लाई सन्दर्भ गरी बहु मापदण्ड विश्लेषण गरी नतिजा आएको छ । यस गाउँपालिकामा जम्मा दश भू-उपयोग क्षेत्र वर्गहरूमध्ये सात वटा भूमि प्रयोग क्षेत्र वर्गहरू पाइन्छ । डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाले कुल लगभग १०५.२६ वर्ग किलोमिटर ओगटेको छ । यस गाउँपालिकामा भू-उपयोग क्षेत्रहरू मध्ये वन प्रमुख भू-उपयोग क्षेत्र रहेको छ जसको क्षेत्रफल ५९.५२ वर्ग कि.मि रहेको छ जुन कुल क्षेत्रफलको ५६.५५% रहेको छ । त्यसै गरी, कृषि क्षेत्र ४३.४वर्ग कि.मि रहेको छ जुन गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफलको ४१.२३ % रहेको छ । त्यसै गरी नदी र ताल क्षेत्रले १.२५%, सार्वजनिक सेवा क्षेत्र ले ०.५३%, आवासीय क्षेत्र ०. ०.३७%, व्यापारिक क्षेत्रले ०.०५% समेटिएको छ र अन्य क्षेत्रले कुल क्षेत्रफलको ०.०२ % प्रतिशत भन्दा कम ओगटेको छ ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची : १

(डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग मापदण्ड, २०८०)

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

डाँडापराजुल, दैलेख

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

भू-उपयोग मापदण्ड २०८०
डुङ्गेश्वर गाउँपालिका

स्वीकृत मितिः २०८१/१२/१५

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

डुङ्गेश्वर, दैलेख

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

भू-उपयोग मापदण्ड २०८०- डुङ्गेश्वर गाउँपालिका

प्रस्तावना : भूमिबाट महत्तम लाभ लिन भूमिलाई विभिन्न क्षेत्रमा वर्गीकरण गरी प्रयोगमा ल्याउन र गाउँपालिकाको दिगो विकासका लागि एकिकृत स्थानीय भू-उपयोग योजना सञ्चालन गर्ने अवधारणाको विकास गर्नको निम्ति मिति २०८०/१२/१५ गतेको बैठकबाट यो मापदण्ड पारित गरी लागू गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(क) यस मापदण्डको नाम **"भू-उपयोग मापदण्ड २०८०-डुङ्गेश्वर गाउँपालिका"** रहेको छ ।

(ख) यो मापदण्ड तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा,

(क) "गाउँपालिका" भन्नाले डुङ्गेश्वर गाउँपालिका सम्झनुपर्छ ।

(ख) "मापदण्ड" भन्नाले डुङ्गेश्वर गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाबाट स्वीकृत मापदण्डलाई जनाउने छ ।

(ग) "प्लटिङ्ग" भन्नाले जग्गालाई आवासीय, व्यापारिक वा अन्य निर्माण कार्यमा प्रयोग ल्याउने प्रक्रिया र त्यससँग सम्बन्धित सबै कार्यलाई जनाउने छ ।

(घ) "जग्गा" भन्नाले घर, बाग-बगैचा, रुख, कारखाना, ताल, पोखरी इत्यादी भएको समेत सबै किसिमको जमिनलाई सम्झनुपर्छ ।

(ङ) "जग्गावाला" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम जग्गामा जग्गाधनी हक हुने व्यक्ति तथा निकायलाई सम्झनुपर्छ ।

(च) "कार्यपालिका" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, डुङ्गेश्वर गाउँपालिका सम्झनु पर्छ।

(छ) "सदस्य" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको सदस्यलाई सम्झनुपर्छ ।

(ज) "अनुगमन समिति" भन्नाले यसै मापदण्ड अनुसार गठन गरिएको अनुगमन समितिलाई जनाउनेछ ।

(झ) "विषयगत शाखा" भन्नाले यस मापदण्ड अनुसार तोकिएको विषयगत शाखालाई जनाउनेछ।

(ञ) "संयोजक" भन्नाले यस मापदण्ड बमोजिम गठित समितिको संयोजक सम्झनुपर्छ ।

(ट) "कित्ताकाट" भन्नाले जग्गा बिक्री प्रयोजनको लागि मालपोत कार्यालयबाट आधिकारिक रुपमा दिईएको कागजातलाई सम्झनु पर्छ ।

(ठ) "सिफारिस" भन्नाले गाउँपालिकाबाट प्रचलित कानुनको अधिनमा रही लिखित रुपमा दिईएको जग्गा विकास र कित्ताबाट सम्बन्धित कागजात सम्झनुपर्छ ।

(ड) "जग्गा विकास" भन्नाले साविकको जग्गाको स्वरूप परिवर्तन गरी आवासीय, व्यापारिक वा अन्य निर्माण कार्यमा प्रयोगमा ल्याउने प्रक्रियालाई सम्झनुपर्छ ।

(ढ) "खेतीयोग्य जग्गा" फिल्डबुकमा कृषि क्षेत्रको किसिम कायम भएका कित्ता जग्गाहरु वा फिल्डबुकमा अब्बल, दोयम, सिम, चहार भनी परिभाषित गरिएता पनि डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाले जग्गाको मौजुदा अवस्था र निर्धारित अन्य मापदण्डको आधारमा खेतीयोग्य जग्गा भनी निर्धारण गरेको कित्ता जग्गाहरुलाई सम्झनुपर्छ ।

(ण) "जग्गा उपयोगिता विश्लेषण प्राविधिक समिति" भन्नाले गाउँपालिकाद्वारा गठित जग्गा उपयोगिता विश्लेषण प्राविधिक समितिलाई सम्झनुपर्नेछ ।

३. भू-उपयोग मापदण्ड निर्धारणका आधारहरु

(क) विध्यमान भू-उपयोगको अवस्था,

(ख) नापी विभागले पठाएको भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरणको तथ्याँक

(ग) सडक, बाटोको पहुँच र सो को वर्गीकरण,

(घ) कृषि उत्पादन उत्पादकत्वको अवस्था,

(ङ) वातावरण तथा बिपद संवेदनशीलता,

(च) भू-उपयोग ऐन २०७६,

(छ) भू-उपयोग नियमावली २०७९,

(ज) सामाजिक तथा आर्थिक पूर्वाधारको वितरण,

(झ) सहरी बिकास योजना/आयोजना,

(ञ) Google Satellite Images,

(ट) GIS Analysis

(ठ) वडाबाट आएको राय सुझाव,

(ड)विभिन्न क्षेत्रका विज्ञहरु र सर्वदलीय, सर्वपक्षिय भेलाबाट प्राप्त राय सुझाव ।

४. <u>भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण सम्बन्धि मापदण्डहरु तथा आधारहरु</u>

१. हालको उपयोगमा रहेको जग्गालाई यस मापदण्ड उल्लेख भएकोमा भन्दा बाहेक नापी विभागबाट हस्तान्तरण भएको वर्गीकृत भू-उपयोग क्षेत्र बमोजिम नै वर्गीकरण गर्ने ।

२. जोखिम लगायत अन्य संवेदनशील क्षेत्रको जग्गालाई नापी विभागबाट हस्तान्तरण भएको वर्गीकृत भू-उपयोग क्षेत्र बमोजिम नै वर्गीकरण गर्ने ।

३. साविक बमोजिमका सरकारी, सार्वजनिक तथा सामुदायिक प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने जग्गा, खुल्ला क्षेत्र, पार्कहरु समेत (सेवा प्रदान गर्ने सरकारी कार्यालय बाहेक) लाई सार्वजनिक क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने र सो को समुचित संरक्षणको नीति लिने ।

४. यस अघि नापी विभागबाट आवासीय, व्यबसायिक र औद्योगिक क्षेत्रमा बिभाजन भएको जग्गालाई सोहि वर्गीकरण गर्ने, तर गाउँपालिकाको आवश्यकता र उपयुक्तता देखिएमा क्षेत्र परिवर्तन गर्न सक्ने ।

५. हाल उपयोगमा रहेको नदिनाला, ताल, तलैया, पोखरी लगायतका पानीजन्य उपयोगमा रहेको क्षेत्रलाई नदि, खोला, तथा सिमसार क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने ।

६. हाल उपयोगमा रहेका मठ मन्दिर, गुम्बा लगायत धार्मिक क्षेत्रले चर्चेको जग्गा, परापूर्वकालमा देखिएका ऐतिहासिक धरोहर, सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक महत्वका क्षेत्रहरुलाई सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने ।

७. हाल कायम सबै किसिमका वनपैदावार क्षेत्र (निजि जग्गामा भएको बाहेक)लाई वन वर्गीकरण गर्ने ।

८. स्थानीय तहबाट स्विकृती प्राप्त गरी खानी तथा खनिज जन्य पदार्थहरु जस्तै ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा उत्खनन् गर्ने क्षेत्रलाई खानी तथा खनिज क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने ।

९. गाउँ क्षेत्रमा नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालयबाट स्वीकृत औद्योगिक ग्राम सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधि २०७५ बमोजिम कम्तिमा एक वटा औद्योगिक ग्राम क्षेत्र निर्धारण गरी औद्योगिक क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने ।

१०. हाल चलन चल्तीमा उपयोग भईरहेको पसल, बैंक तथा वित्तीय संस्था, होटेल, रेष्टुरां, हाटबजार लाग्ने स्थल चमेनागृह खाजा र फास्टफुड घर, व्यावसायिक प्रयोजनका लागि उपयोग गर्ने स्टोरेज क्षेत्र, सेवा प्रदान गर्ने सरकारी कार्यालय र सो ले चर्चेका खाली जग्गा, निजी क्षेत्रबाट संचालित अस्पताल, विद्यालय, क्याम्पस, नर्सिङहोम, पोलिक्लिनिक, रेडियो तथा टेलिभिजन बोर्डका स्टिङ्ग संस्था, ईन्टरनेट सेवा प्रदायक संस्था लगायतलाई व्यवसायिक क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने ।

११. सरकारी कार्यालय रहेको स्थान र सम्भावित बजार क्षेत्रमा मुख्य चोकबाट १०० मिटरको परिधीसम्म सडकसंग जोडिएका कित्ताको क्षेत्रलाई व्यवसायिक क्षेत्रमा विभाजन गर्ने र सोको लम्बवत (Perpendicular) १०० मिटरको क्षेत्रलाई आवासिय क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने ।

मुख्य चोक

मुख्य चोक	कैफियत
जर्सी चोक, बसपार्क डाडा	वडा नं. १
माथिल्लो देउली बजार चोक, गडुलि चोक लाखुरी, लेखा लथान चोक देउली, भैरवस्थान चोक पैयाचौर, शिवालय चोक उम्म	वडा नं. २
चौखुज चोक, वडा चोक, हनेटा खोला चोक, हनेटा चोक, जमुना चोक, थालिकाँडा चोक, खेचा, बाले, बागिना, राता माटा, डुम्रा	वडा नं. ३
बाहुनचौर सितामावि चोक, सातमुल चोक, विरुवा खेत चोक, मष्टाबारा चोक, गणेश चोक, चारेखोला चोक	वडा नं. ४
५ नं. वडा कार्यालय चोक, गाउँपालिका भवन चोक, सिम चोक, ओखरपाटा खानेपानी चोक, पानकोट आवी चोक, पिपल चौतारा मावि चोक	वडा नं.५
मुख्य चोक वडा नं. ६, जनहित प्रावि चोक, डुंगेश्वर बजार चोक, ठुलो ढुंगा लटाली चोक, पिपलचौतारी आग्रा चोक, पिपल चौतारी ज्यामिरे चोक, डुडा गैरा चोक	वडा नं.६

मुख्य सडक

मुख्य सडक - वडा नं. १

मुख्य सडक वडा नं. १	**सडकको चौडाई**
१. सुर्खेत दैलेख सडक	१० मि.
२. जसी चोक देखि लाखुरी जाने बाटो	८ मि.
३. चुप्रा हेपो देखि बेल्पाटा हुदै लाखुरी जाने बाटो	८ मि.
४. गैरी देखि लाखुरी जाने बाटो	८ मि.
५. मटेला देखि बेलपाटा हुदै	६ मि.
६. खाडा देखि सिलाडी हुदै लाखुरी जाने बाटो	६ मि.
७. चुप्रा बस पार्क मिनी सडक	६ मि.

मुख्य सडक - वडा नं. २

मुख्य सडक वडा नं. २	सडकको चौडाई
१. जर्सी चोक सेर्माकोट हुदै देउली सडक	१० मि.
२. देउली हुदै कुइता ताल सडकखण्ड	४ मि.
३. देउली हुदै पैयाचौर विजयकोट सडक	४ मि.
४. देउली हुदै पैयाचौर मटेला सडक	४ मि.
५. देउली हुदै पैयाचौर बलेना सडक	४ मि.
६. देउली हुदै अत्तुराली सिलाडी सडक	४ मि.
७. खाडा खोला हुदै लाखुरी देउली सडकखण्ड	४ मि.
८. देउली हुदै रुवाटी सडक	४ मि.
९. त्रिकुले हुदै जडी सडक	४ मि.
१०.लाखुरी हुदै गुयलि भिरपाटि सडक	४ मि.

मुख्य सडक - वडा नं.३

मुख्य सडक वडा नं.३	सडकको चौडाई
१. गाउँपालिका देखि जमुना सडक	६ मि
२. जमुना देखि थालिकाँडा रेक्चा बाले जडी जोड्ने सडक जाने बाटो	४ मि
३. चौखुडा देखि बागिना रातामाटा बतासे राम्री सडक	४ मि
४. बासखर्क देखि डुम्रा हनेटा सडक	४ मि.
५. जडी देखि बाले कल्सेढुंगा सडक	४ मि.
६. हनेटा देखि लामितिदु तिमीले जोड्ने सडक	४ मि.
७. वडा कार्यालय देखि बाउनगाउ चौखुडा जोड्ने सडक	४ मि.
८. थालिकांडा देखि उच्चाइना सडक	४ मि.
९. हनेटा देखि स्यालपाखा सनिकोट सडक	४ मि.

मुख्य सडक - वडा नं. ४

मुख्य सडक वडा नं. ४	सडकको चौडाई
१. डुंगेश्वर ज्याम्ना सडक	१० मि
२. भवानी प्रावि बिउरा खेत सडक	८ मि
३. बाहुनचौर खालि चौर सडक	६ मि
४. रातावन सडक	६ मि.

मुख्य सडक वडा नं. ४	सडकको चौडाई
५. दानसैनी बसपार्क सडक	६ मि.
६. सातमुल पाथिल्ना सडक	८ मि.
७. चोतमेलीक्याम्पस सडक	६ मि.
८. बिउराखेत बासखर्क सडक	८ मि.

मुख्य सडक - वडा नं. ५

मुख्य सडक वडा नं. ५	सडकको चौडाई
१. डुंगेश्वर पालिका सडक (१० मि.)	४ मि.
२. वडा कार्यालय पान्कोट सम्मेनी	४ मि
३. भैरवस्थानऔली सडक	३ मि
४. तल्लो मटेला पान्कोट सडक	४ मि
५. भैरवस्थान ओखरपाटा भित्रिखोला सडक	४ मि.
६. गाउँपालिका जडी सडक	५ मि.
७. पोखरीपाटा मटेला सडक	४ मि.
८. खाल्डेपानि आरुखर्क भित्रिखोला सडक	४ मि
९. आरुखर्क जडी सडक	४ मि.
१०.घिया तिदु नारायण प्रावी सडक	३ मि.
११.डांडागाउ बन्डालीथान सडक	४ मि.
१२.सिम देखि जोगिन ढुंगा बतासेडांडा	३ मि.
१३.ख्वाग गैरा सानो बर्दरी सडक	४ मि.
१४.बरपीपल स्वास्थ्य चौकी सडक	५ मि.
१५.पिपल चौतारा स्वास्थ्य चौकी मावि	४ मि.
१६.भैरवस्थान देखि स्वास्थ्य चौकी जोड्ने शहरी विकास सडक	३ मि.

मुख्य सडक - वडा नं. ६

मुख्य सडक वडा नं. ६	सडकको चौडाई
१. दैलेख सुर्खेत (मटेला खोला — घोडाबास)	७ मि
२. डुंगेश्वर बजार देखि गाउँपालिका	५ मि.
३. डुंगेश्वर बजार देखि ब्युराखेत	८ मि.

मुख्य सडक वडा नं. ६	सडकको चौडाई
४. मटेला देखि बतासे डांडा	५ मि.
५. घोडाबास देखि ब्युराखेत	५ मि.
६. घोडाबास देखि गापा	४ मि.
७. मटेला देखि पान्कोट	५ मि
८. डुंगेश्वर बजार देखि सरस्वति मावि	४ मि.

१२. हाल उपयोगमा रहेको आवासिय क्षेत्रको १०० मिटर परिधिमा रही तपसिल अनुसारका क्षेत्रलाई आवासिय क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्नेः मुख्य लोकमार्ग, सहायक लोकमार्ग, जिल्ला सडक, र सहरी सडक (कृषि सडक बाहेक) लगायतको सडकको अधिकार क्षेत्रबाट ७० मिटरको दुरीमा रहेको दाँयाबाँयाको जग्गा ।

(क) ६ मिटर भन्दा बढी र १० मिटर सम्मको चौडाई भएका सडकको किनारा देखि ६० मिटरको दुरीमा रहेको दाँयाबाँयाको जग्गा ।

(ख) ६ मिटर चौडाई भएका सडकको किनारा देखि ५० मिटरको दुरीमा रहेको दाँयाबाँयाको जग्गा ।

(ग) ६ मिटरभन्दा कम चौडाई भएका सडकको किनारा देखि ४० मिटरको दुरीमा रहेको दाँयाबाँयाको जग्गा ।

(घ) हाल आवासिय प्रयोगमा रहेको घरजग्गा ।

१३. कुनै कित्ता दुई वा दुई भन्दा बढी क्षेत्रमा परेको खण्डमा अधिकतम क्षेत्र जुन क्षेत्रमा परेको छ सोही क्षेत्रमा रहने गरी वर्गीकरण गर्ने ।

१४. यस गाउँपालिका क्षेत्रको जग्गा कित्ताकाट गर्दा भू-उपयोग नियमावली २०८० को दफा १२ मा उल्लेख भए बमोजिम कृषिको लागि न्युनतम १००० (एक हजार) वर्ग मिटर र आवासको रुपमा न्युनतम १३० वर्ग मिटर नघट्ने गरी कित्ताकाट गर्न सकिने छ र घडेरीको हकमा कम्तिमा ४ मिटर चौडाई बाटो कायम हुने गरी लगतकट्टा गर्नुपर्ने छ र घर निर्माण गर्दा सडकको क्षेत्रअधिकार अनुसार निम्न बमोजिमको सेडब्याक जग्गा छाड्नु पर्ने छ ।

क्षेत्रअधिकार (मि. कम्तिमा)	सेडब्याक (मि.)
१५	६
१०	२
६	१.५
४	१.५

अनुसूची : २

(भूउपयोग नक्सा)

Land Use Zoning

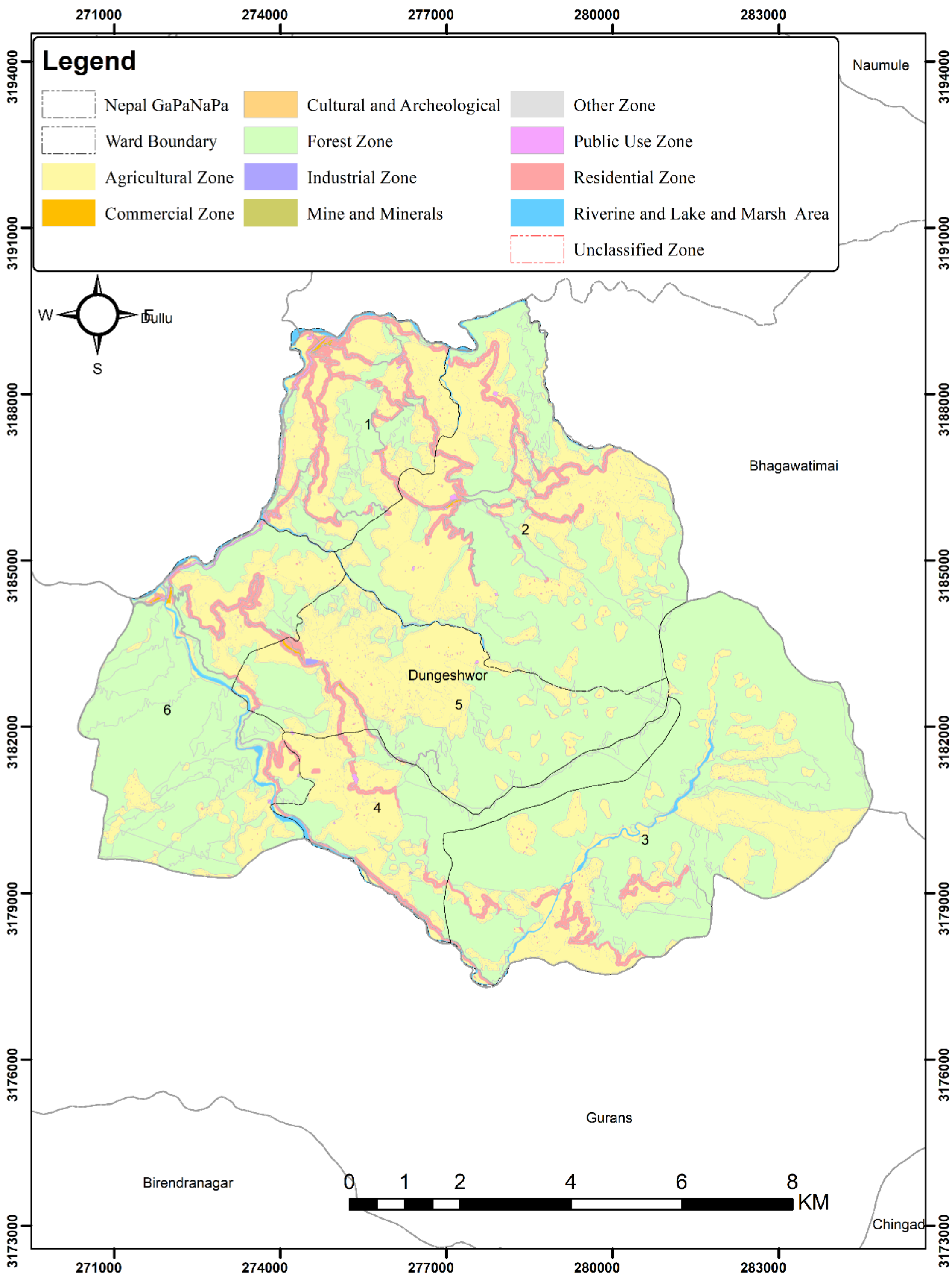

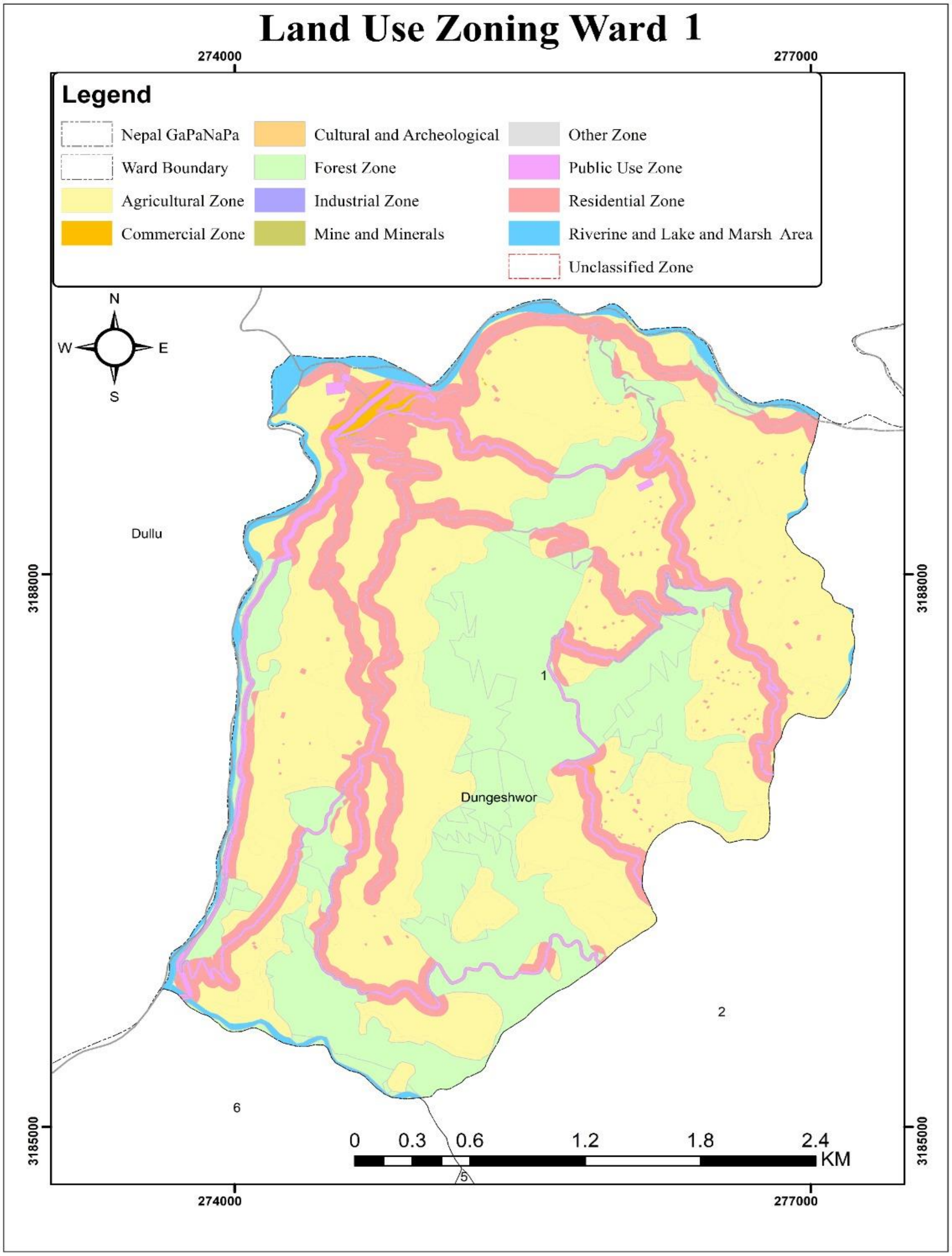

चित्र ७. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा १

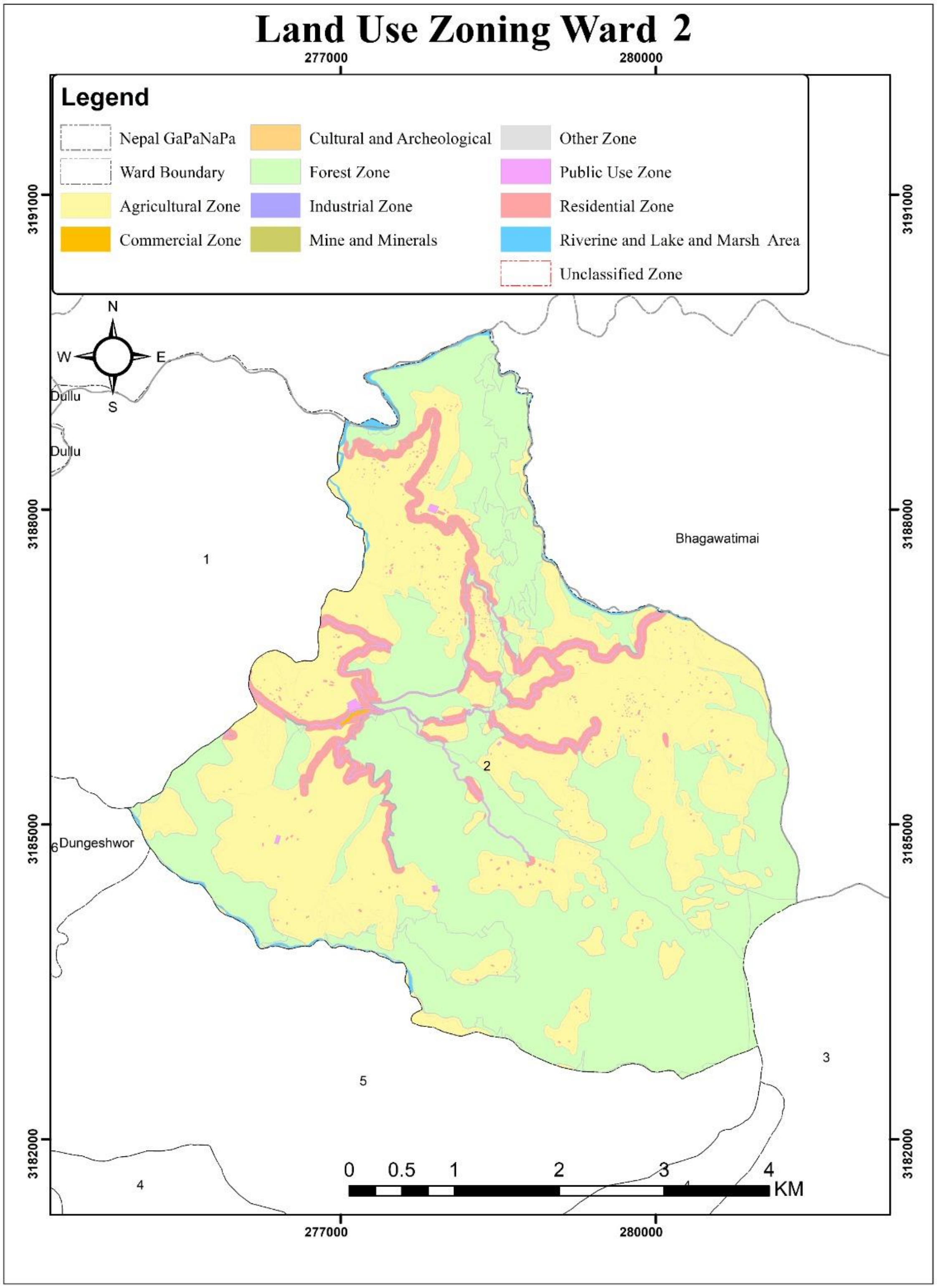

चित्र ८. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा २

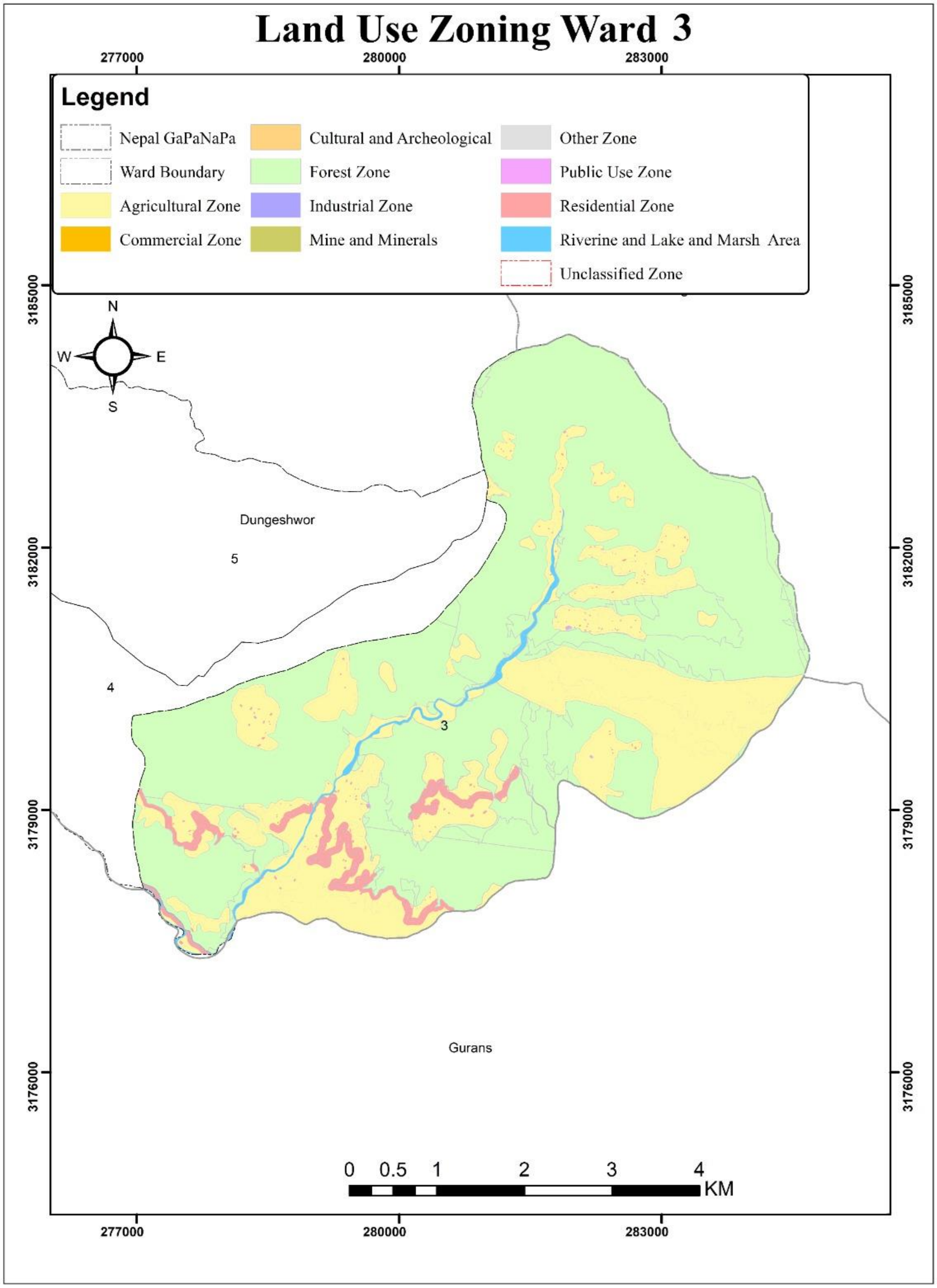

चित्र ९. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ३

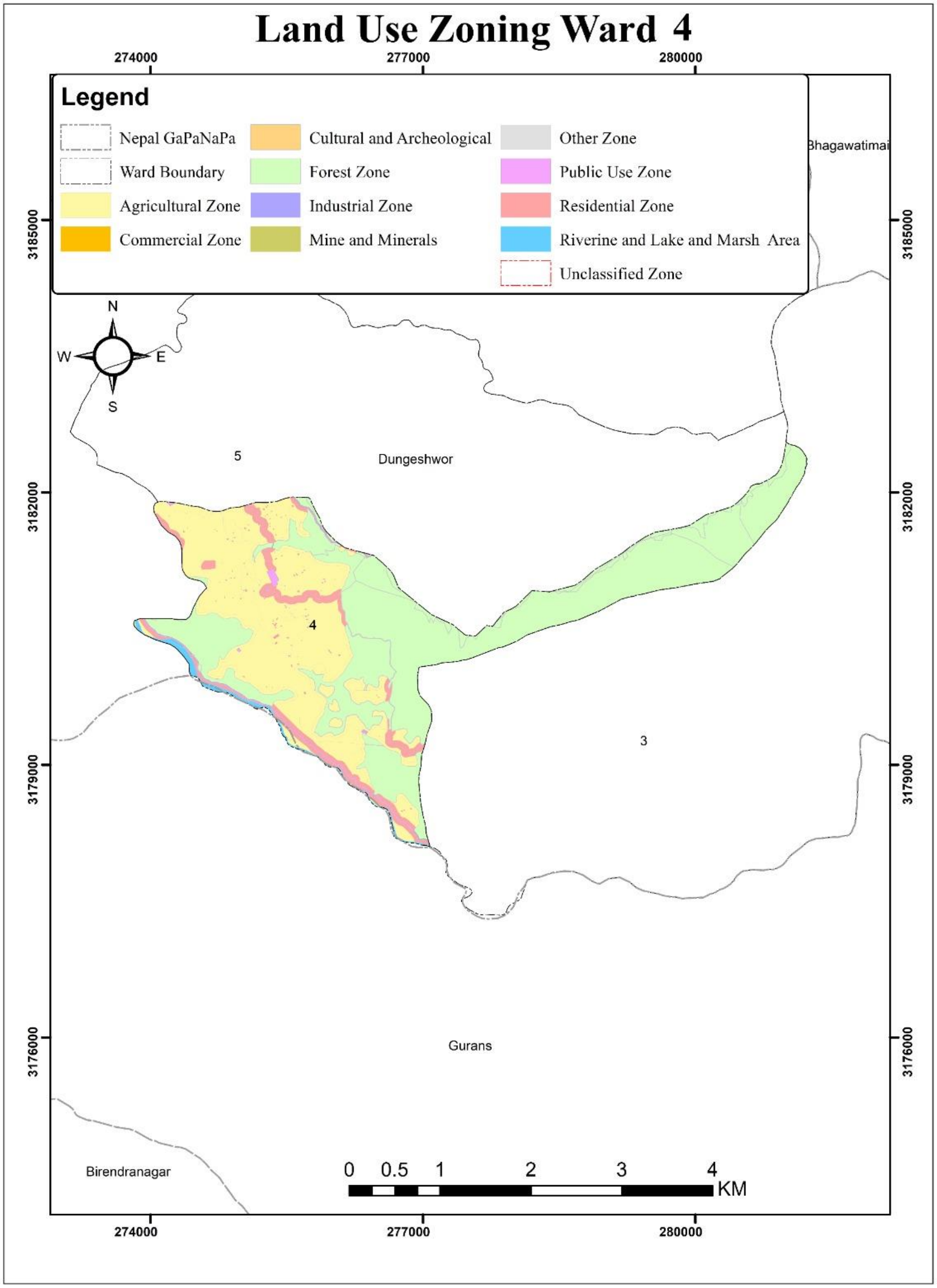

चित्र १०. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ४

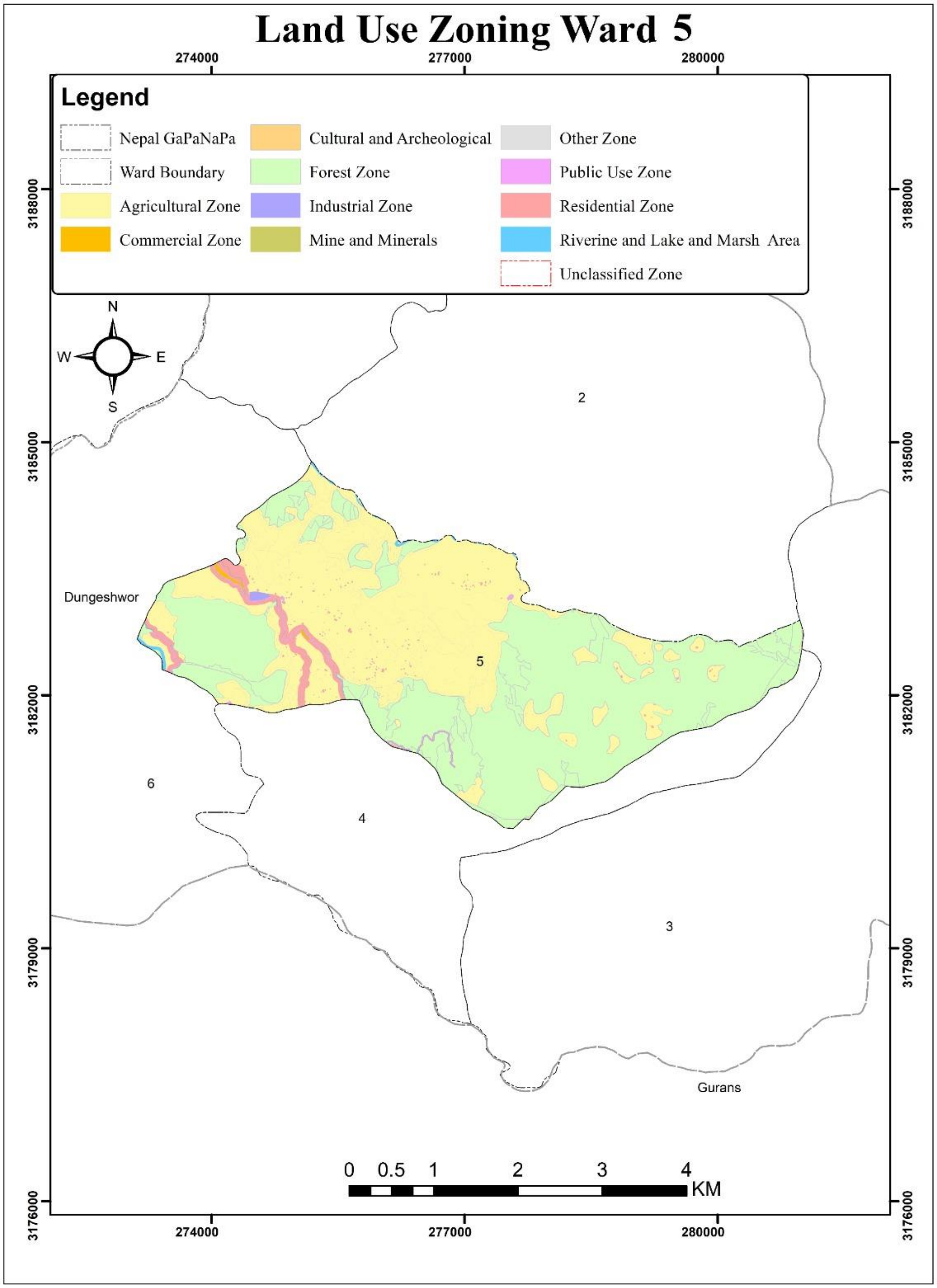

चित्र ११. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ५

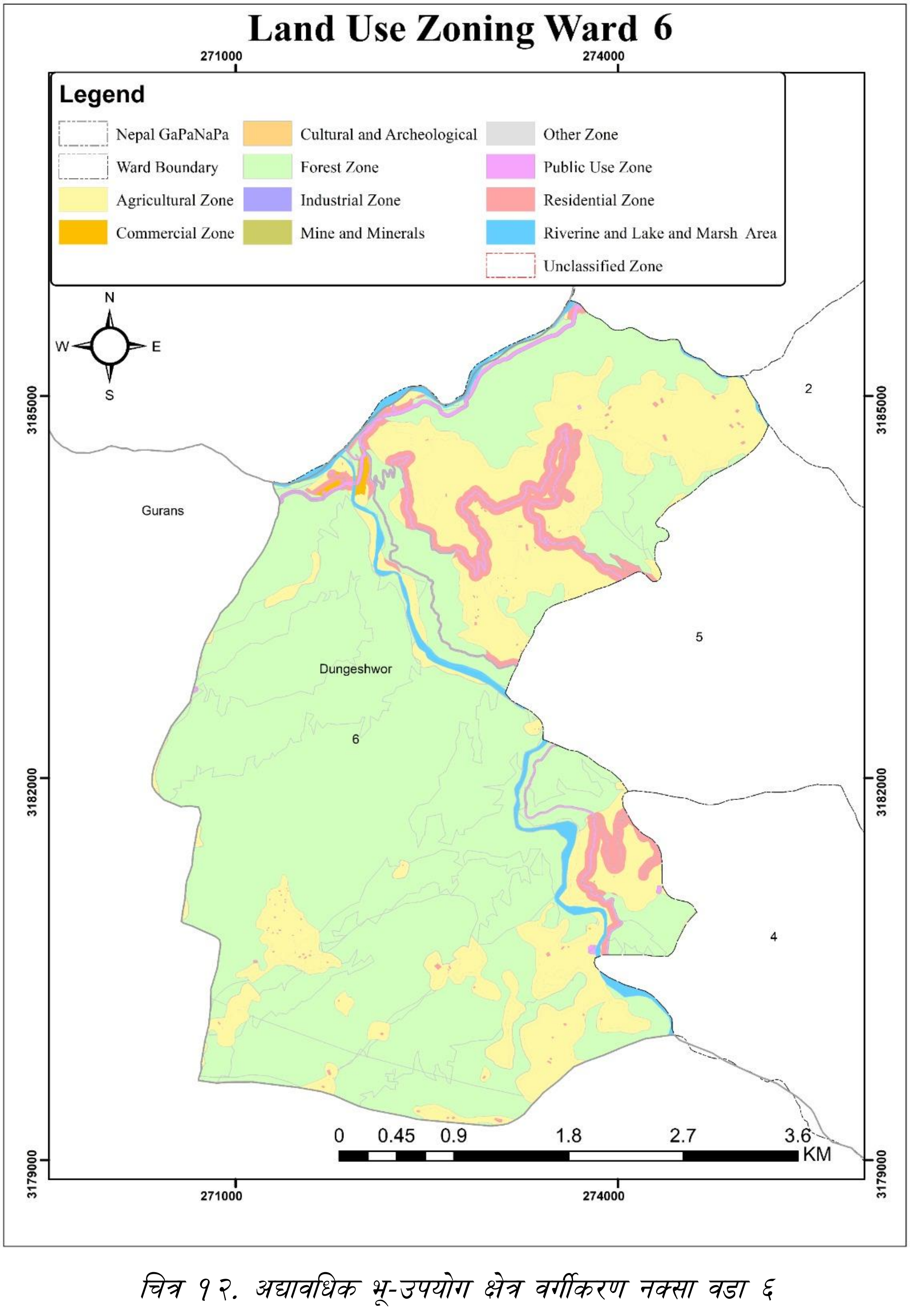

चित्र १२. अद्यावधिक भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण नक्सा वडा ६

अनुसूची : ४
(माईन्युट्स)

भ्- उपयोग परिषद तथा कार्यशालाः

आज मिति २०८०/१२/१५ गते यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री सुन्दर कुमार के.सी ज्यु को अध्यक्षतामा बसेको गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले निम्नानुसार प्रस्तावमा छलफल गरि तपसिल बमोजिम निर्णय गरियो ।

उपस्थिति

क्र.स.	सहभागीको नाम	पद	संस्था/ निकाय	सम्पर्क न .	दस्तखत
१	सुन्दर कुमार के.सी.	गा.पा. अध्यक्ष	डुङ्गेश्वर गा.पा.	९८५८०८६००२	
२	मणिराम खराल	प्र.प्र.अ.	—"—	९८४८०३५४२४	
३	विष्णु प्र. शर्मा	लेखापाल	—"—	९८५८०५०११२	
४	श्याम ब. राना	वडाअध्यक्ष	" १	९८४८१८२९८	
५	नगेन्द्र ब. बुढा	" – "	" ४	९८४८९६३९९३	
६	पर्वलाल शर्मा जोशी	" – "	" ५	९८४९१६५९९६	
७	मान बहादुर थापा	" – "	" ६	९८४८७२२८६३	
८	गणेश ब. [illegible]	[illegible] – "	"	9749255139	
९	रेखा कुमारी उपाध्याय	का. सदस्य	"	9848006540	
१०	रण बहादुर के.सी.	प्रशासन अधिकृत	"	9848118136	
११	देवेन्द्र खड्का	योजना अ.			
१२	विभुषण कु. खड्का	इन्जिनियर			
१३	टेक बहादुर आर्की	लेखा अधिकृत			
१४	लक्ष्मण [illegible]	स्वास्थ्यशाखा		९८४८०७९८८६	
१५	पदम प्रसाद [illegible]	पशु [illegible]		९८४८०८५३२९	
१६	विभुषण कु. खड्का	इन्जिनियर	"	9861781379	
१७	विमला विष्ट	सहायक स्तर पाँचौं	"	९६६८२०६६९५	
१८	देवेन्द्र खड्का	योजना अधिकृत	डु.गा.पा.	9849575767	
१९	हस्त ब. गुरुङ	कम्प्युटर अपरेटर	"–"–"	९८६८२८८५००	
२०	देवसिंह न्यौपाने	५ नं वडा [illegible]	डु.गा.पा. ५	९८५८०२९२९५	
२१					
२२					
२३					
२४					
२५					
२६					
२७					
२८					
२९					
३०					

प्रस्तावहरु

१। स्थानीय भू-उपयोग परिषद सम्बन्धमा

२। भू-उपयोग कार्यन्वयन समिति सम्बन्धमा

३) भू - उपयोग ऐन २०७६ तथा भू - उपयोग नियमावली २०७९ को मापदण्ड अनुसार डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग वर्गिकरण सम्बन्धमा

४) भू - उपयोग ऐन २०७६ तथा भू - उपयोग नियमावली २०७९ को मापदण्ड अनुसार डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको भू-उपयोग मापदण्ड २०८० सम्बन्धमा

५) भूउपयोग योजना तयारी सम्बन्धमा

निर्णयहरु

निर्णय नं. १ : स्थानीय भू-उपयोग परिषद सम्बन्धमा छलफल गर्दा भू-उपयोग ऐन २०७६ को दफा १८ को उपदफा १ र २ बमोजिम तथा भू - उपयोग नियमावली २०७९ अनुसार सम्बन्धित गाउ कार्यपालिकाले स्थानीय भू-उपयोग परिषदको रुपमा काम गर्ने भनि उल्लेख गरेको हुदा, सोहि बमोजिमको तपसिल अनुसार स्थानीय भू-उपयोग परिषद गठन गर्ने निर्णय गरियो ।

तपसील:

अध्यक्ष – सुन्दर कुमार के.सी., अध्यक्ष

उपाध्यक्ष – कलावती न्यौपाने

- वडा अध्यक्ष वडा नं. १ श्री श्याम ब. राना
- वडा अध्यक्ष वडा नं. २ श्री यम ब. विष्ट
- वडा अध्यक्ष वडा नं. ३ श्री कृष्ण ब. खत्री
- वडा अध्यक्ष वडा नं. ४ श्री नरेन्द्र ब. बुढा
- वडा अध्यक्ष वडा नं. ५ श्री पर्वलाल शर्मा जैसी
- वडा अध्यक्ष वडा नं. ६ श्री मान ब. थापा मगर
- कार्यपालिकाका अन्य सबै सदस्यहरु ।

निर्णय नं. २ : भू-उपयोग कार्यन्वयन समिति सम्बन्धमा छलफल गर्दा भू-उपयोग ऐन २०७६ को दफा २० बमोजिम स्थानीय भू-उपयोग परिषदको कार्यमा सहयोग गर्न डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा देहाय बमोजिमको भू-

Scanned with CamScanner

निर्णय नं. ३ : भू-उपयोग ऐन २०७६ तथा भू-उपयोग नियमावली २०७९ को मापदण्ड तथा आधारहरुका अतिरिक्त देहाय अनसुार डुङ्गेश्वर गाउँपालिका क्षेत्रको भू-उपयोग बर्गीकरण गर्ने निर्णय गरियो ।

१) साबिकको नगर बिकास समितिको Planned क्षेत्रलाइ नगर बिकास समितिको भू - उपयोग बर्गीकरण अनसुार नै यथावत राख्ने र सो बाहेकको क्षेत्रमा भू - उपयोग ऐन २०७६ तथा भू - उपयोग नियमावली २०७९ ले निर्दिस्ट गरेको मापदण्ड तथा आधारमा बर्गिकरण गर्ने ।

२) हालको उपयोगमा रहेको जग्गालाई यस मापदण्डमा उल्लेख भए बाहेक सोही क्षेत्रमा बर्गिकरण गर्ने ।

३) सरकारी, सार्बजनिक तथा समुदायको प्रयोजनका लागी प्रयोग हुने जग्गा सेवा प्रदान)गर्ने) सरकारी कार्यालय बाहेक(लाई सार्बजनिक क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने ।

४) हाल उपयोगमा रहेका नदीनाला, ताल, तलैया, पोखरी)ब्याक्तिको निजि पोखरी बाहेकलगायतका (पानीजन्य उपयोग क्षेत्रलाई नदी, खोला, ताल सिमसार क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने।

५) खानी तथा खनिज जन्य पदार्थ स्थानीय तहबाट स्वीकृति प्राप्त गरी ढुङ्गा, गिटि, बालवा उत्खनन गर्ने क्षेत्रलाई खानी तथा खनिज क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने ।

६) हाल कायम सवै किसिमका बन पैदावर क्षेत्र)निजि जग्गामा भएको बाहेक लाई बन क्षेत्रमा (बर्गीकरण गर्ने ।

७) हाल उपयोगमा रहेका मठ, मन्दिर, मस्जिद, गुम्बा, चर्च लगायत धार्मिक क्षेत्रले चर्चेका खाली जग्गा, परापूर्वकालदेखिका एतिहासिक धरोहर, सास्कृतिक तथा पुरातात्विक महत्वका क्षेत्रहरुलाई सास्कृतिक तथा पुरातात्विक क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने ।

८) पालिका क्षेत्रमा नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय बाट स्वीकृत औधोगिक ग्राम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि २०७५ बमोजिम कम्तिमा एक वटा औधोगिक ग्राम क्षेत्र निर्धारण गर्ने ।

९) हाल चलन चल्तीमा उपयोग भईरहेको पसल, बैक तथा बित्तिय सस्था, होटेल, रेष्टुरा, हाटबजार लाग्ने स्थल, चमेना गृह, खाजाफस्टफुड घर/, ब्यबसायीक प्रयोजनका लागी उपयोग गर्ने स्टोरेज क्षेत्र, सेवा प्रदान गर्ने सरकारी तथा निजि जग्गा, निजी क्षेत्रबाट संचालित अस्पताल, बिघालय, क्याम्पस, नर्सिंग होम, पोलिक्लिनिक, रेडीयो तथा टेलिभिजन ब्रोडकाष्टिङ सस्था, ईन्टरनेट सेवा प्रदायक सस्था लाई ब्यबासयिक क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने ।

१०) साबिकको गाबिस क्षेत्र बाहिर सरकारी कार्यालय रहेको स्थानबाट ५० मिटर को दुरी सम्म सडक संग कित्ताको क्षेत्रलाइ ब्यबसायिक क्षेत्रमा बिभाजन गर्ने र सो को लम्बवत)Perpendicular) १०० मिटरको क्षेत्रलाइ आवासीय क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने ।

११) सम्भाब्यवत बजार क्षेत्रमा मुख्य चोक बाट १०० मिटरको दुरी सम्म सडक संग जोडिएका कित्तालाई ब्यबासायिक क्षेत्रमा बिभाजन गर्ने र सो को लम्बवत)Perpendicular) १००

मिटरको क्षेत्रलाइ आवासीय क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने ।

१२) तपशिल मापदण्ड अनसुारका क्षेत्रलाई आवाशिय क्षेत्रमा वर्गीकरण गर्ने ;

क (मुख्य लोकमार्ग, सहायक लोकमार्ग सडक अधिकार क्षेत्र बाहके को ७० मिटर को दाँया बायाँको क्षेत्र;

ख (जिल्ला सडक, सहरी सडक लगायत १० मिटर भन्दा वढी चौडाई भएका सडकको ७० मिटर दाँया बायाँको क्षेत्र;

ग ८ (मिटर चौडाई भएका सडकको .किनारा देखी ६० मिटर दाँया बायाँको क्षेत्र;

घ ६ (मिटर चौडाई भएका सडकको .किनारा देखी ५० मिटर दाँया बायाँको क्षेत्र;

ङ ४ (मिटर चौडाई भएका सडकको .किनारा देखी ४० मिटर दाँया बायाँको क्षेत्र;

च माथी (उल्लेखित सडक भन्दा बाहेकका सडकको किनारा देखी ३० मिटर दाँया बायाँको क्षेत्र;

छ (मूल नहरको किनारको बाटोलाई ८ मिटर, सेकेन्डरी नहरको किनारको बाटोलाई ६ मिटर र बाटो भएको ट्रसरी नहरको किनारको बाटोलाई ४ मिटर चौडा बाटो मानी नहरको अधिकार क्षेत्र बाहेक क्रमश ६०:मिटर, ५० मिटर र ४० मिटर सम्मको क्षेत्र

जहाल आवसीय प्रयोगमा रहेको घर जग्गा । (क्रम संख्या१) देखी (१) २बाहके का क्षेत्रलाई कृषी (क्षेत्रमा बर्गीकरण गर्ने ।

<u>निर्णय नं.</u> ४ :_भू-उपयोग ऐन २०७६ तथा भू-उपयोग नियमावली २०७९ को मापदण्ड तथा आधारहरुका अतिरिक्त माथि उल्लेख गरे अनसुार डुङ्गेश्वर गाउँपालिका क्षेत्रको भू-उपयोग मापदण्ड २०८० स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

<u>निर्णय नं.</u> ५: भू-उपयोग योजना तयारी सम्बन्धमा छलफल गरि लागि गा.पा. अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, परामर्शदाता, बिज्ञ सदस्य र सम्पूर्ण वडाका वडा अध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्यहरुको उपस्थितिमा र श्री एम.लि.एस म्यानेजमेन्ट एण्ड रिसर्च कन्सल्टिङ्ग प्रा.पी.कोटेश्वोर ,काठमाडौं को सहजीकरणमा भू उपयोग ऐन २०७६ र भू उपयोग नियमावली २०७९ को प्रावधान अनुरुप यथाशिघ्र स्थानीय भू उपयोग योजना तयार गर्ने र भू-उपयोग कार्यन्वयन समितिले स्वीकृत गरि अन्तिम स्वीकृतिका लागि स्थानीय भू उपयोग परिषद मा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।साथै तपसिल बमोजिमको मितिमा वार्ड स्तरमा छलफल गर्ने निर्णय गरियो ।

<u>तपशिल</u>

१) वार्ड नं १ मिति २०८०/१२/१६

२) वार्ड नं २ मिति २०८०/१२/१७

३) वार्ड नं ३ मिति २०८०/१२/१८

४) वार्ड नं ४ मिति २०८०/१२/१९

५) वार्ड नं ५ मिति २०८०/१२/२०

६) वार्ड नं ६ मिति २०८०/१२/२१

वडा नं. १

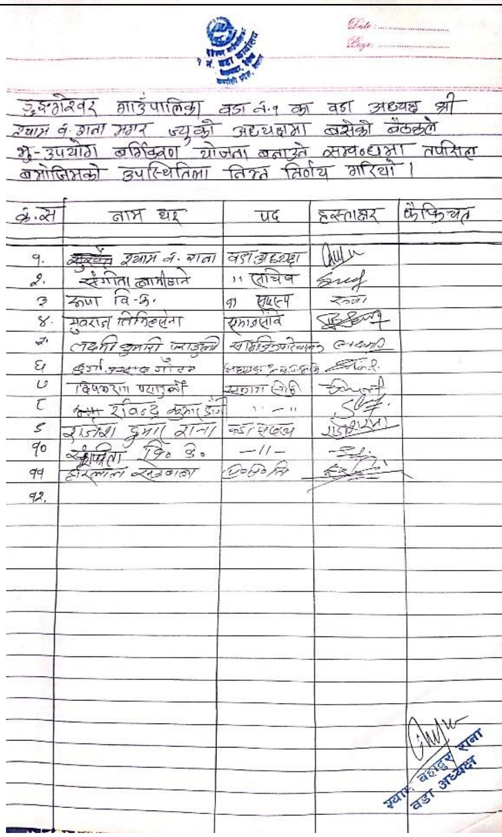

रुद्रबेणीश्वर गाउँपालिका वडा नं. १ का वडा अध्यक्ष श्री श्याम ब. राना मगर ज्युको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले भू-उपयोग वर्गिकरण योजना बनाउने सम्बन्धमा तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा निम्न निर्णय गरियो।

क्र.सं	नाम थर	पद	हस्ताक्षर	कैफियत
१.	श्याम ब. राना	वडा अध्यक्ष	[signature]	
२.	संगिता त्रामीछाने	,, सचिव	[signature]	
३	रूपा वि.क.	,, सदस्य	[signature]	
४.	युवराज तिम्सिना	समाजसेवि	[signature]	
५.	लक्ष्मी कुमारी पराजुली	[illegible]	[signature]	
६	दुर्गा प्रसाद गौतम	[illegible]	[signature]	
७	दिपक राज पराजुली	समाजसेवी	[signature]	
८	रविन्द्र कुमार डाँगी	,, — ,,	[signature]	
९	राजेश कुमार राना	कार्यालय सहयोगी	[signature]	
१०	सुस्मिता वि. क.	—॥—	[signature]	
११	हिरालाल खड्काल	[illegible]	[signature]	
१२.				

श्याम बहादुर राना
वडा अध्यक्ष

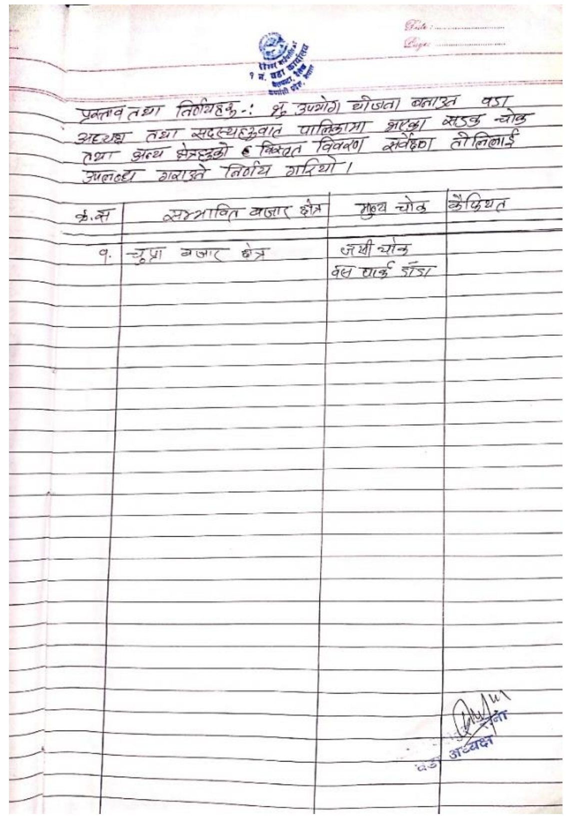

प्रस्ताव तथा निर्णयहरू : भू उपयोग योजना बनाउन वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरूबाट पालिकामा भएका सडक चोक तथा अन्य क्षेत्रहरूको विस्तृत विवरण सर्वेक्षण टोलिलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो।

क्र.सं	सम्भावित बजार क्षेत्र	मुख्य चोक	कैफियत
१.	चुप्रा बजार क्षेत्र	जखी चोक बस पार्क डाँडा	

वडा अध्यक्ष

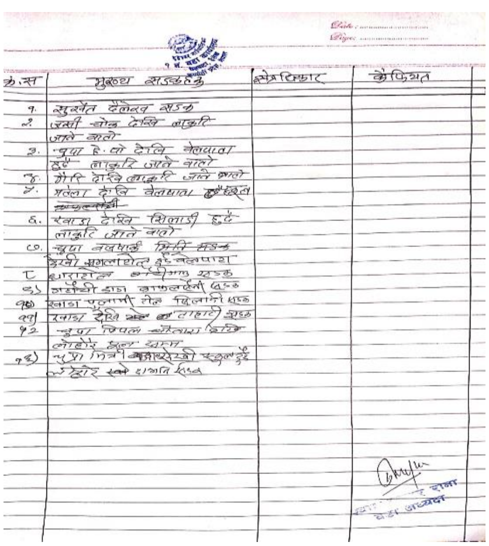

क्र.सं	मुख्य सडकहरू	क्षेत्रफल	कैफियत
१.	सुर्खेत दैलेख सडक		
२.	जखी चोक देखि नाकुरि जाने बाटो		
३.	चुप्रा हे. पो देखि बेलघाट हुदै नाकुरि जाने बाटो		
४.	गौरि देखि नाकुरि जाने बाटो		
५.	गतेला देखि बेलघाट [illegible]		
६.	खलंगा देखि सिलाडी हुदै नाकुरि जाने बाटो		
७.	चुप्रा बलघाट [illegible] सडक [illegible] बेलघाट		
८	धारापोखरा [illegible] सडक		
९	[illegible]		
१०	खलंगा [illegible] सडक		
११	खलंगा देखि [illegible] सडक		
१२	चुप्रा पिपल चौतारा देखि लोहोरे [illegible]		
१३	चुप्रा [illegible] स्कुल हुदै लोहोरे [illegible] सडक		

राना
वडा अध्यक्ष

वडा नं. २

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
२ नं. वडा कार्यालय
लाँकुरी, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Date: ....
Page: ....

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका वडा नं. २ का वडा अध्यक्ष श्री यम बहादुर विष्ट ज्यूको अध्यक्षतामा बसेको। बैठकले भु-उपयोग वर्गीकरण योजना बनाउने सम्बन्धमा तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा निम्न निर्णय गरियो।

क्र.स	नाम थर	पद	हस्ताक्षर	कैफियत
१.	यम बहादुर विष्ट	वडा अध्यक्ष	[signature]	
२.	पार्वती खत्री	वडा सदस्य	[signature]	
३.	विष्णु कु. वि.क	॥ — ॥	[signature]	
४	रमेश हिरेजन	॥ — ॥	[signature]	
५.	कर्ण ब. गुरुङ	॥ — ॥	[signature]	
६.	नेत्र ब. बुढा	वडा सचिव	[signature]	
७.	विमल कु. खत्री	वडा कर्मचारी	[signature]	
८.	सिर्जना अधिकारी	वडा प्राविधिक	[signature]	
९.	मिना कु. खत्री	सिकाई परिचालिका	[signature]	
१०.	अञ्जना विष्ट	वडा सहयोगी	Anjana	
११.	नगेन्द्र खत्री	आयुर्वेदिक प्रमुख	[signature]	
१२	हिम्मत बुढा		[signature]	
१३.	चक्र गुरुङ		[signature]	

[signature] वडा अध्यक्ष यम बहादुर विष्ट

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
२ नं. वडा कार्यालय
लाँकुरी, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Date: ....
Page: ....

प्रस्ताव तथा निर्णयहरु:- भू उपयोग योजना बनाउन वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुबाट पालिकामा भएका सडक चोक तथा अन्य क्षेत्रहरुको विस्तृत विवरण सर्वेक्षण टोलिलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो।

क्र.स	सम्भावित बजार क्षेत्र	मुख्य चोक	कैफियत
	देउली बजार	माथिल्लो देउली बजार चोक	
		गडुली चोक लाकुरि	
		लेखालधात चोक	
		देउलि	
		भैरबस्थान चोक	
		पैयाचौर	
		शिवालय चोक	
		[illegible]	
		भैरवदेवि चोक	
		भरपल्ला चोक	
		पिपलडाँडा डाँडा	
		पारि जम	
		भाट्की चोक	
		सेमीकोट	
		विजयकोट पिपलचौतारा	
		गिरी चोक	
		घुमियाथान चोक	
		बाघला चोक	

[signature] वडा अध्यक्ष यम बहादुर विष्ट

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
२ नं. वडा कार्यालय
लाँकुरी, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Date: ....
Page: ....

क्र.स	मुख्य सडकहरु	क्षेत्राधिकार	कैफियत
१.	जार्सि चोक सेमिकोट हुदै देउली सडक	१० मिटर	
२.	देउली हुदै कुश्ना ताल सडक खण्ड	८ ॥	
३.	देउली हुदै पैयाचौर विजयकोट सडक	८ ॥	
४.	देउली हुदै पैयाचौर मेलेला सडक	८ ॥	
५.	देउली हुदै पैयाचौर बलेला सडक	८ ॥	
६.	देउली हुदै अनुराली शिलाडी सडक	८ ॥	
७.	खाडा खोला हुदै लाकुरि देखि देउली सडक खण्ड	८ ॥	
८.	देउली हुदै कुपाती सडक	८ ॥	
९.	तिकुले हुदै जडी सडक	४ ॥	
१०	लाकुरि हुदै गुथिली सिरपाति सडक	४ ॥	
११	~~देउली हुदै तल्लो लाकुरी खाडा खोला सम्म~~	४ ॥	
१२.	देउली गैरा देखी गुहेली सिरपाति जोड्ने सडक	४ ॥	
१३.	गडुली देखी अनुराली सडक	४ ॥	
१४.	भैरव आ.वि. जोड्ने सडक	४ ॥	
१५.	कपरतोला जोड्ने सडक	४ ॥	
१६.	कुपाति देखी सिसापानी सडक	४ ॥	
१७.	तिरकुले ततिको रुखबाट [illegible] जोड्ने सडक	४ ॥	
१८.	चौर देखी पाला कुइया सडक	३ ॥	
२०	[illegible]		

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
२ नं. वडा कार्यालय
लाँकुरी, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Date: ....
Page: ....

क्र.स	मुख्य / सहायक सडकहरु	क्षेत्राधिकार	कैफियत
२१.	रुवाहि जाने बाटो देखी देउली गैरा जोड्ने सडक		
२२.	चौर देखि खाँगा सम्म जोड्ने सडक		
२३.	चौर देखी टेक ब. कामीको घर जोड्ने सडक		
२४	कुपरतोला जाने बाटो देखी वीर ब. विष्टको घर जोड्ने सडक		
२५.	तल्लो लाँकुरी देखी घुमिया थान विद्यालय जोड्ने सडक		
२६	पारि जम जगत थापाको घर देखी पडाभैरव जोड्ने सडक		
२७.	पारिगैरा शिखरधारी जोड्ने सडक		
२८	माथिल्लो देउली बजार जोड्ने भित्री सडक		

[signature] वडा अध्यक्ष यम बहादुर विष्ट

वडा नं. ३

डुड्गेश्वर गाउँपालिका वडा नं. ३ का वडा अध्यक्ष श्री कृष्ण वहादुर खत्री ज्यू को अध्यक्षतामा बसेको वैठकले भु-उपयोग वर्गिकरण योजना बनाउने सम्वन्धमा तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा निम्न निर्णय गरियो ।

क्र.स	नाम थर	पद	हस्ताक्षर	कैफियत
१.	कृष्ण वहादुर खत्री	वडा अध्यक्ष		
२	सपना के०सी०	वडा सदस्य		
३	नारायण बुढामगर	,, ,,		
४	कर्ण व० रावल	,, ,,		
५	चन्द्र व० अधिकारी	कृ.प्राविधिक		
६.	रेकनाथ गौतम	वडा सचिव		
७.	मित्र व० के०सी०	शिक्षक		
८	धर्मराज न्यौपाने	शिक्षक		
९	इन्द्र व० बुढा	शिक्षक प्र.अ.		
१०	चन्द्र वहादुर केथी			
११	मोहन विक्रम मल्ल	का. स		

प्रस्ताव तथा निर्णयहरु: भु उपयोग योजना बनाउन वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुबाट पालिकामा भएका सड्क चोक तथा अन्य क्षेत्रहरुको विस्तृत विवरण सर्वेक्षण टोलिलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।

क्र.स	सम्भावित बजार क्षेत्र	मुख्य चोक	कैफियत
	नाम खर्क वजार	चौरखुज चोक	
	हनेता वजार	वडा चोक	
		हनेता खोला चोक	
		जामुना चोक	
		थालि डाँडा चोक	
		रेकचा चोक	
		वाले चोक	
		वागिता चोक	
		~~चलखा डुग्रा~~	रातापानी डुग्रा

क्र.सं.	मुख्य सडकहरु	क्षेत्राधिकार	कैफियत
१.	गाउँपालिका देखि जामुना सडक	६ कि	
२.	जामुनादेखि थालिडाँडा रेकचा वाले जडि जोड्ने सडक	४ ,,	
३.	चौरखुडा देखि वागिता रातामाता वतासे भैंसाखुर सडक	४ ,,	
४.	वाँसखर्क देखि डुग्रा हनेता सडक	८ ,,	
५.	जडि देखि वाले कलसेढुंगा सडक	४	
६.	हनेता देखि लामिनिदु तिमिले जोड्ने सडक	४ ,,	
७.	वडा कार्यालय देखि वाउनगाउँ चौरखुज जोड्ने सडक	८ ,,	
८.	थालिडाँडा देखि उच्चाइना सडक	४ ,,	
९	हनेता देखि रुयालडाँडा सतिकोट सडक	६ ,,	
१०	कार्टेक		

वडा नं. ४

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
४ नं. वडा कार्यालय
अवलपराजुल, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Date: ....
Page: ....

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका वडा नं. ४ का अध्यक्ष श्री नरेन्द्र बहादुर बुढा को अध्यक्षतामा बसेको बैठकले भु-उपयोग वर्गिकरण योजना बनाउने सम्बन्धमा तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा निम्न निर्णय गरियो।

क्र.स	नाम थर	पद	हस्ताक्षर
	[illegible]	सदस्य	[signature]
	प्रेमबहादुर वि.सी.	[illegible]	[signature]
	भक्त बहादुर कार्की	वडा सचिव	[signature]
	नरेन्द्र बहादुर बुढा	वडा अध्यक्ष	[signature]
	सुन्दर कुमार [illegible]	[illegible] अध्यक्ष	[signature]
	पूर्ण बहादुर बुढा	वडा सदस्य	[signature]
	शान्ति कुमारी बुढा	[illegible]	[signature]
	रिता कुमारी दमाई	वडा सदस्य	[signature]
	विनोद कुमार अधिकारी	कृषि प्राविधिक	[signature]

नरेन्द्र बहादुर बुढा
वडा अध्यक्ष

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
४ नं. वडा कार्यालय
अवलपराजुल, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Date: ....
Page: ....

प्रस्ताव तथा निर्णयहरु: भु उपयोग योजना बनाउन वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुबाट गाउँ पालिकामा रहेका सडक चोक तथा क्षेत्रहरुको विस्तृत विवरण सर्वेक्षण टोलिलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो।

क्र.स	सम्भावित बजार क्षेत्र	मुख्य चोक	कैफियत
		१ बाहुन चौर लिता वि. चोक	
		२) सातमुल चोक	
		३) विउरावेत चोक	
		४) मष्टाबारा चोक	
		५) गणेश चोक	
		६) चानेखोला चोक	

नरेन्द्र बहादुर बुढा
वडा अध्यक्ष

वडा नं. ५

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका वडा नं. ५ का अध्यक्ष श्री पर्वलाल शर्मा ज्यूको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले भू उपयोग वर्गिकरण योजना बनाउने सम्बन्धमा तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा निम्न निर्णय गरियो।

क्र.स	नाम थर	पद	हस्ताक्षर
१.	पर्वलाल शर्मा जैसी	वडा अध्यक्ष	[signature]
२.	सुन्दर कुमार के.सी.	गा.पा. अध्यक्ष	[signature]
३.	चन्द्रा वि.क	वडा सदस्य	चन्द्रा
४.	पदमलाल जैसी रिजाल	" — "	[signature]
५.	हिमाल वि.क	" — "	[signature]
६.	देवराम कोइराले	वडा सचिव	[signature]
७.	सतप्रविक्रम शाही	प्रा.प.	[signature]
८.	टिका कुमारी उपाध्याय	नो. फ. से. प्रा.	[signature]
९.	पुनम कुमारी वि.के	का.स	[signature]

पर्वलाल शर्मा जैसी
वडा अध्यक्ष

प्रस्ताव तथा निर्णयहरु :- भू-उपयोग योजना बनाउन वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुबाट गाउँ पालिकामा भएका सडक चोक तथा अन्य क्षेत्रहरुको विस्तृत विवरण सर्वेक्षण टोलिलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो

क्र.सं.	सम्भावित बजार क्षेत्र	मुख्य चोक	कैफियत
		१. ५नं. वडा कार्यालय चोक	
		२. गाउपालिका भवन	
		३. भीम चोक	
		४. ओखरपाता खातिपाती चोक	
		५. पाड्कोट आ.वि. चोक	
		६. पीपल चौतारा मा.वि चोक	

पर्वलाल शर्मा जैसी
वडा अध्यक्ष

क्र.स	मुख्य सडकहरु	क्षेत्राधिकार	कैफियत
१.	डुङ्गेश्वर पालिका सडक	१०. कि.	✓
२.	वडा कार्यालय पाड्कोट सामिति	४. कि.	✓
३.	भैरवस्थान औंले सडक	३ कि	✓
४.	तल्लो मतेला पाड्कोट सडक	४ कि.	✓
५.	भैरवस्थान ओखरपाता भित्रि खोला सडक	४. कि	✓
६.	गाउपालिका जडि सडक	७ कि.	✓
७.	पोखरिपाता मतेला सडक	८ कि.	✓
८.	खातेपाती आकुरवर्क भित्रि खोला सडक	४ कि.	✓
९.	आकुरवर्क जडि सडक	९ कि.	✓
१०.	छिया तिडु नारायण प्रा.वि सडक	३ कि.	✓
११.	डाँडा गाउँ बण्डाली धात सडक	४ कि.	✓
१२.	भीम देवि जोगिनडुङ्गा डाँडा	३ कि.	

पर्वलाल शर्मा जैसी
वडा अध्यक्ष

वडा नं. ६

दुल्लेश्वर गाउँपालिका
६ नं. वडा कार्यालय
डाँडापराजुल, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Date: ....
Page: ....

प्रस्ताव तथा निर्णयहरु : भु-उपयोग योजना बनाउन वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुबाट पालिकामा भएका सडक, चोक तथा अन्य क्षेत्रको विस्तृत विवरण सर्वेक्षण टोलिलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।

क्र.स	सम्भावित बजार क्षेत्र	मुख्य चोक	कैफियत
१.	डुङ्गेश्वर बजार क्षेत्र	१. जनहित प्रा.वि. चोक	✓
		२. डुङ्गेश्वर बजार चोक	✓
२.	मतेला बजार क्षेत्र	३. आले पलल चोक	✓
३.	खुरानखेत बजार क्षेत्र	४. कुलो छुङ्गा लस्ताली चोक	×
		५. पिपल चौतारी ~~अम्मा चौक~~ /बिआ	× खेत चोक
		६. पिपल चौतारी ज्यामिरे चोक	×
		७. डुडा गैरा चोक	×

(हस्ताक्षर)
मन बहादुर थापा मगर
वडा अध्यक्ष

अनुसूची : ५
कार्यक्रमका फोटोहरु

आजको अवस्था
पाँच वर्ष पछिको अवस्था
खानेपानी
शिक्षा

भू-उपयोग योजना